



UNIVERSITEIT
GENT

FACULTEIT VAN DE
LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

—

Opleiding Geschiedenis

—

Sint-Pietersnieuwstraat 35
9000 Gent

Brochure
Masterscriptie

Academiejaar 2016-2017

Gent

juli 2016

Beste student(e),

In dit document vind je een overzicht van de promotoren binnen de Opleiding Geschiedenis en van de waaier aan scriptieonderwerpen die zij aanbieden voor het academiejaar 2016-2017. Dit overzicht is bedoeld als een gids bij het maken van een doordachte keuze die zou moeten leiden tot de succesvolle afronding van een scriptie binnen de tijdsspanne van één academiejaar. Uiteraard staan de leden van het Academisch Personeel ter beschikking voor het geven van een meer uitgebreide toelichting bij elk onderwerp, zoals de context, de te consulteren bronnen en literatuur, etc. Ook eigen scriptievoorstellen (al dan niet in het verlengde van de bachelorpaper) zijn steeds bespreekbaar.

Neem bij kiezen van een scriptieonderwerp en een promotor de volgende praktische afspraken in acht:

- de definitieve keuze dient omstreeks de start van het academiejaar te worden gemaakt. Je wordt immers geacht de te volgen onderzoeksseminaries en keuzevakken in functie van de scriptie en in samenspraak met je promotor vast te leggen;
- naar analogie met de bachelorpaper is er een quotum vastgesteld van maximaal 10 scriptiestudenten per promotor. Indien meer dan 10 studenten kandidaat zijn om bij één bepaalde promotor een scriptie te maken, is het de promotor die de selectie maakt;
- elke masterscriptie wordt gelezen door de promotor en twee leescommissarissen. De leescommissies worden in de loop van volgend academiejaar vastgelegd;
- de beoordeling van de scriptie gebeurt aan de hand van een reeks criteria, die kunnen worden geconsulteerd op de onderwijspagina's van de vakgroepwebsite. Je vindt er tevens richtlijnen die je bij de redactie van jouw scriptie in het achterhoofd moet houden, alsook een voorbeeld van een titelpagina: <http://www.ugent.be/lw/geschiedenis/nl/onderwijs/masterscriptie>. Verlies dit niet uit het oog, want als de finale versie van jouw eindverhandeling niet aan de formele voorwaarden voldoet, is ze niet ontvankelijk.

We wensen jullie veel succes in het Masterjaar!

Prof. dr. René Vermeir

Voorzitter Opleiding Geschiedenis

Prof. dr. Els De Paermentier

Secretaris Opleiding Geschiedenis

Overzicht van promotores en onderwerpen

Dr. Koen Aerts (koen.aerts@ugent.be)

Onderzoeksgebied: Sociale geschiedenis na 1750; onderzoeklijn: oorlog, crisis en maatschappij

Onderzoeksgebieden: Belgische politieke, sociale en institutionele geschiedenis met bijzondere focus op de Tweede Wereldoorlog en nasleep (collaboratie, verzet en repressie), Vlaams-nationalisme, justitie en collectief geheugen.

Eigen voorstellen die in deze thema's passen zijn zeker welkom.

Mogelijke onderwerpen:

- Kinderen van collaborateurs.
- De Turnhoutse afdeling van de verzetsbeweging BNB.
- Het verzet in de publieke herinnering na de Tweede Wereldoorlog, casus regio Turnhout.
- Beschuldigd van collaboratie: casus Turnhout. Verklaringen uit de volksrepressie: burenruzie en naijver? (pv's gemeentepolitie).
- De Duitse afdeling van de gevangenis van Merksplas tijdens de bezetting: prosopografie van de gedetineerden, gevangenisregime,...
- Studie van de Consultatieve Commissies van Antwerpen en/of Turnhout tijdens de repressie.
- Jeugdcollaboratie: NSJV (archief en interviews) (in co-promotie met prof. dr. Bruno De Wever: bruno.deweever@ugent.be).
- Collectieve biografie van wederopvoeders in repressietijd (in co-promotie met dr. Helen Grevers: helen.grevers@ugent.be).
- Sociaal, familiaal en psychologisch profiel van collaborateurs, op basis van de morele dossiers na de Tweede Wereldoorlog (in co-promotie met dr. Helen Grevers: helen.grevers@ugent.be).
- Collectief geheugen in postconflictsituaties (in co-promotie met prof. dr. Berber Bevernage: berber.bevernage@ugent.be).
- De activiteit van de eerste Vlaams-nationalistische verenigingen in de nasleep van de repressie na de Tweede Wereldoorlog (in co-promotie met prof. dr. Rudi Van Doorslaer).

Prof. dr. Marc Boone (Marc.Boone@UGent.be)

Onderzoeksgebied: stadsgeschiedenis; sociale en politieke geschiedenis van de late Middeleeuwen; Bourgondische geschiedenis.

Mogelijke onderwerpen:

- Als marginaal beschouwd gedrag: sodomie, prostitutie, zelfmoord, verschillende vormen van misdadigheid.
- Processiecultuur in de laatmiddeleeuwse stad: frequentie, aard, verloop.
- Reconstructie van een huizenblok, wijk in Gent of Brugge (nadruk op late middeleeuwen).
- Concrete aanwezigheid en functie van buitenlandse handelaren in Brugge (Italianen, Hanzeaten, ...).
- Elementen van biografie van Bourgondische ambtenaren (baljuws, algemeen ontvangers, pachters...).

- Adellijke families: grondbezit, politieke functies in het spanningsveld van stad en staat.
- Investerings in kunst en *conspicuous consumption* bij de laatmiddeleeuwse stedelijke en centrale elite.
- Organisatie van het geheugen van de stad: het wedervaren van stedelijke archivalia en de opbouw van een stadssecretariaat.
- De markt voor onroerend goed en renten in het laatmiddeleeuwse Gent.
- De stedelijke overheid en haar relatiegeschenken.
- Geschenken in naam van de vorst: aard, frequentie, begunstigden ...
- Historiografie: de visie op sociale en politieke evoluties uit de late middeleeuwen (bijvoorbeeld de groei van de 'Bourgondische staat') in een bepaalde nationale of ideologische school of bij een 'klassiek' auteur uit de 16de-20e eeuw.

Eigen suggesties zijn welkom en bespreekbaar.

Prof. dr. Berber Bevernage (Berber.Bevernage@UGent.be)

Onderzoeksgebied: filosofie en theorie van de geschiedenis, ethiek van de geschiedenis, maatschappelijke omgang met verleden en herinnering na dictatuur of gewelddadig conflict. De constructie van waarheid en herinnering in genres zoals (populaire en academische) geschiedschrijving, re-enactment, musea, en in instellingen zoals waarheidscommissies, rechtszaken, oorlogstribunalen, herinneringswetten, etc.

Mogelijke onderwerpen:

- Geschiedenis 'in dienst' van de overheid. De rol en deontologie van de historicus in historische commissies, rechtszaken en oorlogstribunalen: b.v. 'Bloody Sunday commission', de 'Holocaust commissies', de Spaanse 'Ley de la memoria histórica' etc.
- De rol van geschiedenis en 'historische waarheid' in uiteenlopende vormen van maatschappelijke en juridische verwerking (oorlogstribunalen, waarheidscommissies, reparaties) van historisch onrecht. Studenten kunnen onderzoeksvoorstellen indienen rond bepaalde casussen: b.v. na de eenmaking in Duitsland, verwerking burgeroorlog Guatemala, reparation politics in de VS etc.).
- Geschiedfilosofische onderwerpen rond geheugen, historische tijd, periodisering, presentisme, anachronisme, vooruitgangsgeloof, historische afstand,...
- DNA-geschiedenis: Een geschiedenis van de inzet van forensische antropologie en het identificeren van slachtoffers in herinneringspolitiek na een periode van (staats)geweld; toe-eigening van de geschiedenis via DNA-onderzoek (cases: de zoektocht naar vermiste soldaten in de frontstreek van WOI, bedrijven in de VSA die afkomst van slavernij 'bewijzen', joodse groepen die afkomst van Israël bewijzen, etc.); een studie van de omgang met de lichamen van gesneuvelden van WOI: de debatten over repatriëring, identificatie, monumenten, spiritisme, zoektocht naar vermisten, tot de hobby-archeologen van vandaag.
- Geschiedenis, Dark Tourism en politiek. Analyse van het discours over waarheid en herinnering rond sites van 'ongewenst erfgoed' zoals oorlogssites. Verschillende case-studies zijn mogelijk: 'Valle de los Caídos' in Spanje, de frontstreek van WOI, oorlogstoerisme in Catalunya, Bosnië, Noord-Ierland; monumenten en herdenkingen rond massagraven in Rwanda, Cambodja, etc.
- Studies naar collectief geheugen en herinneringsbewegingen (in samenwerking met Dr. Koen Aerts).
- De collectieve herinnering aan kolonialisme en slavernij in België, Nederland en Frankrijk.
- Het fenomeen van 'state-sponsored history': onderzoek naar de invloed van staten en staatsactoren op de academische geschiedschrijving en op de vorming van collectieve

herinnering in democratische en niet-democratische samenlevingen.

Prof. dr. Inge Brinkman (Inge.Brinkman@UGent.be)

Onderzoeksgebieden: Afrikaanse talen en culturen

Mogelijke onderwerpen:

Thematisch

- Afrikaanse literaturen (mondeling en geschreven).
- Tekst en context in Afrika.
- Performance en publiek in Afrika.
- Afrikaanse populaire cultuur.
- Communicatie en media in Afrika.
- Afrika en processen van alfabetisering.
- Printculturen in Afrika.
- Geschiedenis van het boek in Afrika.
- Cultuur en nationalisme in Afrika.

Methodologisch

- Culturele Geschiedenis (à la Darnton en E.P. Thompson).
- Micro-Geschiedenis.
- Life History.
- Mondelinge geschiedenis.

Geographisch

- Afrika ten zuiden van de Sahara, meer specifiek: Zuidoost Angola; Noord-Angola; Centraal-Kenia.

Dr. Wim Broekaert (Wim.Broekaert@UGent.be)

Onderzoeksgebieden: sociale en economische geschiedenis van het Romeinse imperium; een comparatieve benadering van aspecten van de Romeinse economie; de plaats van archeologische objecten in de studie van de Romeinse economie; prosopografisch onderzoek; mentaliteitsgeschiedenis

Mogelijke onderwerpen:

Mentaliteitsgeschiedenis: droomwerelden en fantasie in de Oudheid

Verschillende Griekse en Romeinse auteurs beschrijven droomwerelden en imaginaire steden, gelegen in de verre toekomst, in terra incognita of zelfs op de maan. In deze themareeks is het de bedoeling één van deze fantasiewerelden te analyseren als een reflectie, ontkenning of ideaalbeeld van de bestaande maatschappij en te achterhalen in welke mate die werelden beantwoorden (of net niet) aan de verzuchtingen van de auteur. Indien gewenst is er ook ruimte om het onderzoek te vergelijken met de droomwerelden uit andere historische periodes. De precieze aflijning van het thema gebeurt bij voorkeur na afspraak en in overeenstemming met de interessegebieden van de auteur. Mogelijke onderwerpen zijn de vogelstad van Aristophanes, de ideale samenleving van Plato, de fantasiewerelden van Lucianus enz.

Economische geschiedenis

Tal van onderwerpen zijn mogelijk, afhankelijk van de interesse van de auteur. Mogelijke thema's zijn:

- Arbeidsomstandigheden in Romeinse workshops en ateliers;
- Technische scholing van handwerkslieden in Romeins Egypte en de middeleeuwse gilden;
- Een vergelijking van de beeldvorming rond arbeid in de Romeinse en middeleeuwse literatuur;
- Religie op de werkvloer: beschermgoden en verenigingsleven bij handwerkslieden en handelaars;
- De aanwezigheid van soldaten in de Romeinse economie;
- Mobiliteit in de beroepswereld.

Prosopografie

Prosopografisch onderzoek biedt tal van mogelijkheden, dus de belangstelling van de auteur kan het eigenlijke thema grotendeels bepalen. Onderstaande suggesties bieden dan ook maar een eerste oriëntatie. Voor de liefhebbers kan dergelijk onderzoek ook gekoppeld worden aan SNA (social network analysis).

- Een prosopografisch onderzoek van een welbepaalde beroepscategorie: van 'intellectuele' beroepen over handelaars tot handwerkslieden (te kiezen na overleg);
- Een prosopografisch onderzoek van middenkaders in het stedelijk leven: van leden van beroepsverenigingen tot priestercolleges (te kiezen na overleg);
- Een prosopografisch onderzoek van de municipale aristocratie (te kiezen na overleg);
- Een prosopografisch onderzoek van een familie uit de keizerlijke elite (te kiezen na overleg).

Op verzoek kan meer uitgebreide toelichting bij de onderwerpen worden gegeven. Eigen voorstellen zijn vanzelfsprekend welkom.

Prof. dr. Frederik Buylaert (frederik.buylaert@UGent.be)

Onderzoeksgebied: staatsvorming in de Nederlanden, Frankrijk en Engeland (1300-1600), stadsgeschiedenis van laatmiddeleeuws West-Europa, sociale mobiliteit en sociale ongelijkheid in het Ancien Régime, registratie en representatie van identiteit in het Ancien Régime.

Thema 1: Elites

- Heren en heerlijke machtsuitoefening
- Bestuur en beleid in middeleeuwse steden
- Stedelijke elitevorming
- Adel en adellijke levensstijl
- Toernooicultuur tussen adel en burgerij
- Het bestuur van een middeleeuws dorp

Thema 2: Identiteitsbeleving

- Familieverbanden bij de elite: de clan voor alles?
- Het schilderij als visitekaartje: patronage van laatmiddeleeuwse schilderkunst
- De grafsteen als visitekaartje: begrafenis cultuur en statusbeleving
- Familieboeken, genealogieën en autobiografieën
- Giftcultuur en "public relations" in steden
- Facebook avant la lettre: vroegmoderne vriendschapsboekjes

Onderzoekgebied: Byzantijnse geschiedenis; Byzantijns christendom; Syrische en Arabische christendom; vroege Islam; laat-antieke en middeleeuwse geschiedschrijving (Grieks, Syrisch, Arabisch); interreligieuze en interculturele uitwisseling in de late Oudheid en de Middeleeuwen.

Afhankelijk van het onderwerp kan kennis van het Grieks of Latijn noodzakelijk zijn.

Mogelijke onderwerpen:

Historiografie

- Vergelijking van de representatie van een bepaalde historische episode/personage in christelijke en islamitische bronnen
- Studie van een bepaald thema bij een of meerdere Byzantijnse, Syrische of christelijke Arabische historici

Godsdienstgeschiedenis

- Het florilegium als literair genre en als theologisch instrument (algemene studie van de oorsprong en ontwikkeling van de theologische florilegia, of studie van één of meer florilegia)
- De 'Acta Conciliorum' als historische bronnen (algemene studie van één oecumenisch concilie, of verdiepen van een aspect/thema in de Acta van verschillende concilies)
- Christelijke intellectuelen binnen de islamitische overheden (studie van een figuur of vergelijking van twee of meer figuren)

Interculturele uitwisseling

- Contacten tussen Byzantium en Islam onder één bepaalde Byzantijnse keizer (Byzantijns gezichtspunt)
- Contacten tussen Byzantium en Islam onder één bepaalde oosterse bisschop (oost-christelijk gezichtspunt)
- Contacten tussen Byzantium en Islam onder één bepaalde kalief (islamitisch gezichtspunt)
- Relatie en samenwerking van christelijke en islamitische intellectuelen onder de Abbasiden

Prof. dr. Gita Deneckere (gita.deneckere@UGent.be, spreekuur na afspraak, 09/3310280)

Onderzoeksgebieden: sociale geschiedenis na 1750, meta- en publieksgeschiedenis.

www.UGentMemorie.be

(i.s.m. Fien Danniau, Ruben Mantels, Frank Cotman en prof. dr. Christophe Verbruggen en prof. dr. Geert Van Goethem).

Studenten en professoren

- Wetenschappelijk en sociaal engagement van professoren (sociale geneeskunde, geschiedenis, ingenieurs, ...).
- Intellectuele biografie van een 'geëngageerde' Gentse hoogleraar. Bv. de criminoloog Nico Gunzburg; de plantkundige Michel Thiery als mediator tussen Gentenaars en wetenschap; de relatie tussen biologie en humanisme via Lucien De Coninck; Numa Vlaeyen en de Volkskliniek (i.s.m. AMSAB-ISG); Raoul Miry (1889-1959): socialist en econoom (i.s.m. AMSAB-ISG); Marcel Anselin (1925-2011): vanaf het begin betrokken bij de Ruimtelijke Ordening in Vlaanderen; Jan Hublé (1923-2009): bioloog, pionier in

het natuurbehoud, voortrekkersrol bij het totstandkomen van het natuurreservaat Bourgoyen-Ossemeersen te Gent (i.s.m. AMSAB-ISG); Joseph Guislain (cfr. supra).

- Alte Heidelberg in Gent: de invloed van de Duitse studentenromantiek op het studentenleven.
- Het Technicum als lieu de mémoire van de Gentse ingenieursstudenten.
- Studentenbewegingen in relatie tot sociale bewegingen.
- De sociologische gevolgen van de vernederlandsing op het professorenkorps: een kwantitatieve en kwalitatieve analyse (1918-1940).
- De ontwikkeling van disciplines, instituten, laboratoria aan de UGent in de alfa, beta en gamma-wetenschappen (i.s.m. Universiteitsarchief).
- De geschiedenis van specifieke vakgroepen of instituten, en de ontwikkeling van bepaalde mens- en maatschappijwetenschappen aan de UGent, bijvoorbeeld sociale agogiek, moraalwetenschappen, psychologie, pedagogie, musicologie (bijvoorbeeld IPEM), ...
- De 'Exile'-ervaring van studenten en professoren tijdens WOI en WOII.
- Het orangisme aan de Gentse universiteit.

Relaties en netwerken

- De universiteit als stedelijke vervuiler: de gevolgen voor mens en milieu van de laboratoria en instituten van de UGent op de stad en de maatregelen die beiden nemen. Bv. i.v.m. Nucleair Instituut, disciplines, vakken als ecologische geschiedenis en milieu, ...
- De link tussen de collecties van de kunstmusea van Gent en de Gentse hoogleraren. Professoren konden op verschillende manieren de Kunsten patroneren: via opdrachten, aankopen, recensies, genootschappen, netwerk, ...
- Liberale professoren en tevens schepenen van onderwijs te Gent en de evolutie van het onderwijsbeleid. Tussen 1848 en 1908 is het Gentse schepenambt voor Openbaar Onderwijs een exclusief liberale aangelegenheid. De hoogleraren Jules de Saint-Genois, Gustave Callier, Auguste Wagener, Charles Andries, Charles Waelbroeck, opnieuw Andries, Jacob Heremans, Félix Dauge en Remi de Ridder bekleden achtereenvolgens de functie. (i.s.m. het Liberaal Archief en het Stadsarchief)
- Sociale Geneeskunde. De 'Sociale Geneeskunde' wordt pas een leerstoel aan de UGent in 1965 met Karel Vuylsteek als titularis. Nochtans bestaat er een langere traditie met o.m. Numa Vlaeyen. De sociale geneeskunde kan bekeken worden vanuit verschillende invalshoeken: de mutualiteiten, (beroeps)verenigingen van artsen, poliklinieken, groepsgeneeskunde, Geneeskunde voor het Volk, abortusklinieken, curricula-aanpassingen in de geneeskunde in functie van veranderende maatschappijvisies... (i.s.m. AMSAB-ISG)
- De Société Huet. Gustave Callier richt samen met zijn leermeester François Huet bij wie hij ook assistent is, in 1846 de vermaarde Société Huet op. Deze debatgroep brengt professoren en oud-studenten van de Gentse universiteit samen rond een progressief-liberaal gedachtegoed. De leden discussiëren er over een verbreding van de democratie, over de vrijheidsidealen, over de christelijke moraal en over sociale rechtvaardigheid. Met het verplichte emeritaat van Huet in 1850, houdt de kring op te bestaan. (i.s.m. het Liberaal Archief)
- Monumentenzorg tijdens de 19de eeuw te Gent en de Gentse professoren. Commission des monuments et des sites de la ville de Gand (1823), Cercle Historique et Archéologique de Gand (1893) (cfr. Michiel Berckmoes) de professoren Auguste Voisin, Jules de Saint-Genois, Ferdinand Van der Haeghen, Paul Frédéricq, Henri Pirenne, Auguste Wagener en Auguste Van Lokeren (eerste lichte studenten UGent). (i.s.m. het Stadsarchief en het Liberaal Archief)

- De Faculteit Geneeskunde van de UGent en het ziekenhuis De Bijloke. Tot het einde van de jaren '50 van de vorige eeuw, is het praktisch onderricht in de geneeskunde afhankelijk van de accommodatie die de stad Gent ter beschikking stelt van de Faculteit, i.c. het OCMW-ziekenhuis De Bijloke. De samenwerking tussen OCMW (toen Commissie van Openbare Onderstand) en universiteit loopt niet altijd even vlot. Veel Gentse Geneeskundeprofessoren zijn tevens als arts verbonden aan De Bijloke. (i.s.m. het OCMW-archief en het Stadsarchief)
- Het Gentse Stadslaboratorium. Het Gentse Stadslaboratorium wordt in 1890 opgericht aan de Lindelei. Van 1900 tot 1932 leidt de Gentse hoogleraar Albert Van de Velde dit labo en sticht er o.a. een eetwareninspectiedienst. In 1948 laat het Gentse stadsbestuur plannen opmaken om de bestaande maar te kleine labo's te vervangen door een nieuw gebouw aan het Baudelopark dat in september 1954 wordt het betrokken. De pioniersrol en jarenlange verdienste is zeer groot maar om verschillende redenen is het niet langer opportuun is om een eigen stedelijk laboratorium in stand te houden. Het labo sluit de deuren op 31/12/2009. (i.s.m. het Stadsarchief)
- De bestuurlijke relatie tussen stad en universiteit (Casus: Gent, periode en subthema verder af te bakenen).
- Dromen van een campusuniversiteit in het zuiden van de stad: de UGent bouwt 1957-1977.
- De relatie industrie – universiteit: b/v. Big Science in Ghent? De activiteiten van het Instituut voor Nucleaire Wetenschappen.
- De Gentse universiteit en de sociale emancipatiebewegingen omstreeks 1913.
- Wetenschappelijke congressen, netwerken en internationalisering van de Universiteit.

Joseph Guislain (1797-1860). In de ban van de psychiatrie (i.s.m. Ruben Mantels)

Het Museum Dr. Guislain en de Vakgroep Geschiedenis werken aan een historisch en museaal project rond de negentiende-eeuwse psychiater en hoogleraar Joseph Guislain. In 2017, bij de 200^{ste} verjaardag van de universiteit, moet dit project uitmonden in een vernieuwde permanente tentoonstelling van het Guislainmuseum en een biografie van Guislain. De scriptie kan aansluiten bij het Guislainonderzoek, bijvoorbeeld:

- een wetenschapshistorische studie rond het psychiatrische denken van Guislain (in vergelijkend internationaal perspectief);
- de rol van Guislain in het stedelijke krankzinnigenbeleid, 1828-1860;
- de eerste wet op het krankzinnigenbeleid in België (18 februari 1850);
- stedelijke medische genootschappen: de Société de Medecine de Gand (gesticht door Guislain);
- Guislain als fysioloog en beoefenaar van de medische geschiedenis;
- ...

Het scriptie-onderzoek kan gekoppeld worden aan een stage in het Museum Dr. Guislain in het kader van het Onderzoekseminarie Publieksgeschiedenis.

Prof. dr. Els De Paermentier (els.depaermentier@ugent.be)

Onderzoeksgebied: documentaire (administratief-bestuurlijke) schrijf- en schriftpraktijken in de Zuidelijke Nederlanden tijdens de middeleeuwen (12^{de} - 15^{de} eeuw); hulpwetenschappen: diplomatiek (oorkonden), paleografie, sigillografie; vrouwengeschiedenis en genderstudies (middeleeuwen); politieke geschiedenis (12^{de}-14^{de} eeuw).

[DIBE = studie tot ca. 1250, op basis van het digitale oorkondencorpus [Diplomata Belgica](#)]

Oorkondings- en documentaire schriftpraktijken in kerkelijke en wereldlijke entourages

- Materiële organisatie en productie van een kloosterscriptorium in de Nederlanden in de volle en late middeleeuwen (archeologie/orderegel/documentaire productie).
- Archiefvorming, archiefbeheer en archiefbewustzijn binnen een klooster, een stedelijke secretarie of een andere (kerkelijke/wereldlijke) entourage (voor Cisterciënzerinnen kloosters i.s.m. dr. Sara Moens).
- Casus: het oorkondenwezen van het Marquetteklooster in de eerste decennia na de stichting (1228-1250): diplomatische en paleografische studie (deels DIBE).
- Casus: het oorkondenwezen en het administratieve geheugen van een abdij of kapittel.
- Oorkonding en communicatie van landelijke schepenbanken in Vlaanderen in de 13^{de} eeuw (ontstaan, personeel, *scriptio*, formulering, zegels, taalgebruik).
- Mobiliteit van klerken, scribenten en kanselarijmedewerkers, kennisuitwisseling en netwerking tussen administratieve schrijfcentra.
- Studie van zegels en zegelpraktijken binnen middeleeuwse kloosters en abdijen, caritatieve instellingen, ambachten en neringen.
- Notariaat: studie van notariële oorkonden uit de Zuidelijke Nederlanden; casus: studie van een 15^{de}-eeuws formulierboekje van een Henegouwse notaris.

Dictaatstudies – discoursanalyse – lexicografische studies (DIBE)

- Toponiemen in *datatio*-formules (tot ca. 1250): betrouwbare indicatoren voor de reconstructie van itineraria (reisroutes)?
- De betekenis van eedafleggingen en *sanctio*'s (strafbepalingen, clausules van voorbehoud, ...) in het diplomatieke discours (12^{de}-13^{de} eeuw).
- De vorm en betekenis van *invocatio*'s en vroomheidsformules in oorkonden.
- Vergelijkende studie tussen Latijnse en volkstalige protocolformules in ambtelijke documenten (volle en late ME) (deels DIBE).
- De overgang van Latijn naar volkstaal in documentaire bronnen.
- Elementen van machtsprofilering en -legitimering in het (vorstelijke) diplomatieke discours.
- Het gebruik van emoties in het diplomatieke discours (DIBE).
- Dictaatstudie van de oorkonden van Margareta van Constantinopel, gravin van Vlaanderen en Henegouwen (1244-1280) (verkennend onderzoek).

Gender

- Vrouwen en macht tijdens de middeleeuwen: genderstudie naar de mogelijkheden en beperkingen bij het uitoefenen van publieke macht door vrouwen a.d.h.v. hun oorkondingsactiviteiten en het diplomatieke discours (DIBE) (vrouwelijke vorstinnen; regentessen; burggravinnen; ...).
- De rol van vrouwen als getuigen, bemiddelaarsters en zegelaars in oorkonden; de representativiteit van vrouwen in oorkonden uit de Zuidelijke Nederlanden (tot 1250 o.b.v. DIBE).
- Beeldvorming en gegendered discours rond de graven en gravinnen van Vlaanderen in middeleeuwse narratieve bronnen (waaronder de Flandria Generosa-traditie) (i.s.m. Lisa Demets)
- Casus: Beeldvorming rond Boudewijn VI/IX in de 15^{de}-eeuwse prozaroman *Livre de Baudouin de Flandre* (i.s.m. Lisa Demets).

Politiek – maatschappij

- Schenkingscultuur / (literaire) patronage door vorstinnen; vroomheid als politiek machtsinstrument (DIBE).
- Studie van feodale hoffunctionarissen uit de grafelijke entourage (deels DIBE).

- Politiek van de graven van Vlaanderen en Henegouwen t.a.v. de grafelijke kapittels (en *vice versa*) in beide graafschappen (DIBE).
- De evolutie van het kanselierschap tijdens de 13de en 14de eeuw.
- Het (sociaal-economisch) profiel van de vrijgeweiden (*tributarii*) van de Boudelo-abdij (i.s.m. Dr. Lies Vervaeke).

Andere voorstellen binnen de opgegeven onderzoeksgebieden zijn zeker welkom en bespreekbaar.

Aanbevolen keuzevakken: 'Schrift en administratie tijdens de Middeleeuwen en Vroegmoderne Tijd' (BA3); 'Historical Scripts and Medieval Cultures of Writing' (voorheen: 'Schrift en schrijfcultuur tijdens de middeleeuwen') (MA) ; 'Onderzoekseminarie Middeleeuwen' (MA).

Prof. dr. Jeroen Deploige (Jeroen.Deploige@UGent.be, spreekuur maandagnamiddag of na afspraak)

Onderzoeksgebieden: sociaal-culturele geschiedenis en historische antropologie van de volle middeleeuwen, religieuze geschiedenis van de volle en late middeleeuwen, gender, digital humanities.

Losse onderwerpen:

- Onderzoek naar de religieuze, commerciële en militaire relaties tussen Vlaanderen en Engeland voor 1250 o.b.v. de digitale oorkondecollectie *Diplomata Belgica* en verhalende bronnen.♠
- Onderzoek naar conflictpatronen tijdens de volle middeleeuwen o.b.v. de digitale oorkondecollectie *Diplomata Belgica* (vb. conflictpatronen rond het bezit en beheer van weiden en bossen).♠
- Taal en sociale emancipatie. Thematische typologie van het gebruik van volkstalen in de oorkondingspraktijk voor 1250 (o.b.v. de oorkondecollectie *Diplomata Belgica*).
- Discoursanalytisch onderzoek naar het belang van 'arbeid/werk' in de constructie van middeleeuwse genderidentiteiten (profaan en religieus).*
- De sociaaleconomische en cultuurhistorische rol van conversen bij de cisterciënzers, bestudeerd o.b.v. van normatieve en narratieve bronnen.♠
- De relatie tussen kosmologie en geschiedenis in het *Liber Floridus* van Lambert van St.-Omaars. ♠*
- De mentale en geografische horizon van een één of enkele specifieke kroniekschrijvers (o.b.v. een selectie uit het repertorium *Narrative Sources*).*
- Heiligenverering en hagiografie tijdens de volle middeleeuwen (tal van onderwerpen mogelijk o.b.v. voorkeur voor specifieke personages, regio's, thema's).*
- Studie over Gaspar Ofhuys, historiograaf van de Moderne Devotie uit het Rooklooster. ♠*
- Kloostergeschiedenis van de Gentse Coletienen (hervormde Arme Klaren).♠
- Laatmiddeleeuwse memoria-cultuur: *obituarium* en *necrologia* als bron voor mentaliteitsgeschiedenis. ♠
- Margaretha van York en Maria van Bourgondië als weldoeners voor vrouwengemeenschappen in de Zuidelijke Nederlanden (o.b.v. historiografische bronnen).

Gerelateerd aan lopende onderzoeksprojecten:

Perceptie en performance van sociale identiteit in de vroegste stedelijke gemeenschappen uit de volle middeleeuwen

- Zie: <http://research.flw.ugent.be/en/projects/perception-and-performance-social-identity-nascent-urban-societies-high-middle-ages>
- Vergelijkend onderzoek naar de vroegste vrijheden en vredes van steden en kleinere gemeenschappen in de Nederlanden.♠
- Discoursanalytisch onderzoek naar de uitdrukking van broederschaps- en gemeenschapsvormende idealen in sociaal-economische bronnen uit de volle en late middeleeuwen.
- Reliekcultussen in stedelijke contexten.♠
- De representatie van de fenomenen stad/stedeling/handel/industrie in volkstalige fictieliteratuur uit de volle middeleeuwen (ridderromans, gedichten, boerden, zedenspiegels...).*

De sacralisering van het ridderschap. Een studie van de religieuze ridderlijke identiteit in de Zuidelijke Nederlanden tijdens de volle middeleeuwen

- Zie: <http://research.flw.ugent.be/en/projects/spiritualisation-knighthood-study-religious-knightly-identity-southern-low-countries-during>
- *Violentia*: de evolutie van het discours over geweld binnen de elfde-eeuwse Vlaamse hagiografie.♠
- De rol van de beeldvorming rond Jeruzalem in de context van elfde-eeuws pelgrimage o.b.v. van narratieve en diplomatische bronnen.♠
- De perceptie van de kruisvaardersstaten en de kruistochten in de bronnen van de Zuidelijke Nederlanden.*
- De Dampierres en het spiritueel ridderschap als een element in de reconstructie van de grafelijke macht. ♠

Tussen lekendevotie en monastieke ervaring. Ascetisme en peniteniële cultuur in laatmiddeleeuwse semi-religieuze gemeenschappen uit de Zuidelijke Nederlanden

- Zie: <http://research.flw.ugent.be/en/projects/between-lay-devotion-and-monastic-experience-ascetism-and-penitential-culture-late-medieval>
- Vergelijkend onderzoek naar begijnenregels in de late middeleeuwen.
- Leescultuur en innerlijk leven in een specifieke gemeenschap van begijnen, tertiarissen of begarden.*
- De mystieke *mulieres religiosae* uit de dertiende eeuw: onderzoek naar de receptie van hun levens in de late middeleeuwen o.b.v. van handschriftenonderzoek.*
- Cultuurhistorisch onderzoek naar de flagellanten in de Nederlanden.♠

Collaboratief auteurschap in de twaalfde-eeuwse Latijnse literatuur: een stylometrische benadering van gender, synergie en autoriteit

- Zie: <http://research.flw.ugent.be/en/projects/collaborative-authorship-twelfth-century-latin-literature-stylometric-approach-gender>
- Cultuurhistorisch onderzoek naar de relatie tussen middeleeuwse auteurs en hun secretarissen aan de hand van één of enkele casussen (vb. Elizabeth en haar broer Eckbert van Schönau, Birgitta van Zweden en Peter van Alvastra, Hildegard van Bingen en Volmar...).*♠

In samenwerking met erfgoedpartners:

Abdijmuseum Ten Duinen, Koksijde

- Zie: <http://www.tenduinen.be/>
- Archiefzorg in de Duinenabdij omstreeks 1370.♠
- Carrière maken in en buiten de abdij? Prosopografisch onderzoek op monniken en lekenbroeders van Ten Duinen ca. 1350-ca. 1457.

- Jan Maes (1376-1406), abt van Ten Duinen, en zijn positionering in het Westers Schisma. ♠
- Onderzoek naar middeleeuwse handschriften uit Ten Duinen/Ter Doest.*
- Testamenten in het archief van Ten Duinen-Ter Doest in het Grootseminarie Brugge tot ca. 1450.

Erfgoedvereniging In Monte Blandinio vzw, Gent

- Zie: <http://www.inmonteblandinio.be/>
- Boeken en handschriften in de voormalige bibliotheek van de Sint-Pietersabdij in Gent.*

Provinciaal archeologisch museum Ename

- Zie: <http://www.pam-ov.be/ename/museum>
- Pelgrimage en heiligenverering in Ename in de volle en laten middeleeuwen en vroegmoderne tijd. ♠
- Studie naar Ename tussen 1170 en 1180: tien rampzalige jaren. ♠

Ook eigen voorstellen zijn welkom.

* = Onderwerpen die zich eveneens lenen tot een scriptie vanuit de Historische Taal- en Letterkunde.

♠ = Onderwerpen waarvoor basiskennis Latijn aangewezen is. Extra onderwerpen rond thema's gebaseerd op volkstalige bronnen kunnen steeds besproken worden.

Prof. dr. Isabelle Devos (Isabelle.Devos@UGent.be)

Onderzoeksdomeinen: historische demografie, sociale en economische geschiedenis van de Vroegmoderne Tijd en de 19de eeuw. Eigen voorstellen binnen deze domeinen zijn uiteraard eveneens welkom.

Mogelijke thema's en topics:

Levensstandaard

- Levensstandaard in de vroegmoderne tijd. Prijzen en lonen in de Vlaamse steden.
- Vermogensongelijkheid in de 19de eeuw. Stad vs. platteland.
- Sociale topografie van een plattelandsgemeente of een stad(swijk) (bijv. Oostende, Brussel), eind 18de-begin 19de eeuw.

Ziekte en gezondheid

- Ongelijkheid tegenover de dood op het platteland. Sociale verschillen in sterfte en doodsoorzaken, vroegmoderne tijd en 19de eeuw.
- Epidemieën in de Vlaamse steden tijdens de 18de eeuw. Comparatieve studie van de stedelijke sterfte.
- Patiënten in Brusselse ziekenhuizen, 19de eeuw: profiel, ziekte, doodsoorzaken (i.s.m. dra. Tina Van Rossem).
- Regionale verschillen in doodsoorzaken (bijv. tuberculose), Belgie, 19de eeuw.
- Geneeskundige infrastructuur en/of prosopografische studie van geneesheren in de kasselrij Veurne, 18de eeuw.
- *Meneer dokter*: studie van een dokterspraktijk in Ardoie aan de hand van de boekhouding.
- *'De onschatbare weldaden der vaccine'*. De pokkenvaccinatie in het Leiedepartement, 1794-1815.
- Medisch-topografische en mortaliteitsanalyse van de regio Antwerpen. Kritische studie aan de hand van medische verhandelingen, 18de eeuw.

Disability (in samenwerking met dr. Sofie De Veirman)

- Zorg voor mensen met een beperking ('deserving' poor) tijdens de vroegmoderne tijd
- Zorginstellingen en onderwijs voor mensen met een beperking (o.a. doven, blinden).
- Levenslooplanalyse van mensen met een beperking (bijv. blinden), late 18de-begin 19de eeuw.
- Onderzoek naar het sociaal netwerk en *networks of support* van mensen met een beperking op basis van demografische bronnen, eind 18de –begin 19de eeuw.
- Onderzoek naar ziekte en ouderdom op basis van patiëntenregisters en medische bronnen.
- Studie naar de representatie van mensen met een beperking tijdens de vroegmoderne tijd.

Demografische ontwikkelingen

- Demografisch profiel van het hertogdom Brabant tijdens de vroegmoderne tijd. Regionale verschillen op vlak van geboorte, huwelijk, sterfte.
- Relatie tussen demografische ontwikkelingen en wegeninfrastructuur in Vlaanderen tijdens de vroegmoderne tijd.
- Regionale verschillen in onwettigheid, België.
- Demografische en economische ontwikkeling van een Vlaamse provincie tijdens de 19de en begin 20^{ste} eeuw (goede kennis van GIS en/of clusteranalyse vereist).

Huishoudstructuren en samenstellingen

- Regionale verschillen in huishoudstructuren, vroegmoderne tijd.
- *Spinster clustering* (huishoudens met uitsluitend alleenstaande vrouwen) op het platteland en in de stad; een gelijkaardige studie is mogelijk voor *bachelor clustering* (mannenhuishoudens), 18de-begin 19de eeuw.
- *Frereches* (samenwonende broers en zussen) op het platteland, 18de-begin 19de eeuw.

Vrouwenarbeid

- Arbeidstrajecten gedurende de levensloop (vrouwen vs. mannen), eind 18de-begin 19de eeuw.
- Vrouwelijke dagloners op het platteland, 18de eeuw en begin 19de eeuw.
- Vrouwenarbeid in de steden, Oost-Vlaamse steden, eind 18de eeuw of West-Vlaanderen, begin 19de eeuw.
- Vrouwen aan het hoofd van het huishouden (arbeid en huishoudstructuur), Oost-Vlaanderen, eind 18de eeuw.

Familierelaties (i.s.m. Prof.dr. Thijs Lambrecht)

- Samenlevingscontracten van ongehuwden, 18de eeuw.
- Huwelijkscontracten in de stad en op het platteland, 18de en 19de eeuw.
- Onderhoudscontracten tussen ouders en kinderen, 18de eeuw.
- Testamenten en familiale relaties, 18de eeuw.
- De zorg voor bejaarden, 17de-18de eeuw.
- Familierelaties weerspiegeld in grafschriften, 17de-18de eeuw.
- Oudermoord in Oost- en West-Vlaanderen, eerste helft 19de eeuw.

Prof. dr. Bruno De Wever (bruno.dewever@UGent.be)

Onderzoeksgebied: publieksgeschiedenis; sociale geschiedenis na 1750, beeld als historische bron, vakdidactiek geschiedenis

Publieksgeschiedenis

- Geschiedenis van publiekshistorische instellingen, organisaties en praktijken (bijvoorbeeld musea, archieven, erfgoedorganisaties, herdenkingen, historische toerisme, living history, herinneringsplaatsen enz.).
- Geschiedenis en verbeelding. Historische figuren, epochen, sociale groepen enz in de spiegel van de historische speelfilm, games en literatuur.

Sociale geschiedenis na 1750

- Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in België en internationaal.
- Geschiedenis van natievorming en nationalisme in België en Europa (stromingen, organisaties, partijen, figuren, ideologieën).
- Geschiedenis van politieke partijen en organisaties, meer in het bijzonder Volksunie, Vlaams Blok/Belang, Agalev/Groen

Beeld als historische bron

- Exploratief onderzoek naar foto's en film als bron voor geschiedenis (gelegenheidsfotografie/film, oorlogsfotografie/film, koloniale fotografie/film enz.).

Vakdidactiek geschiedenis (i.s.m. Tom De Paepe)

- Geschiedenis van het geschiedenisonderwijs Vlaanderen/België/Europa.
- Leerboekenonderzoek.
- Onderzoek naar didactische leermiddelen in het geschiedenisonderwijs.
- Geschiedenisleraren: onderzoek naar hun opleiding, hun opvattingen over geschiedenisonderwijs (kennistheoretische aspecten, vaardigheden, relatie kennisvaardigheden, gebruik van ICT), het maatschappelijk engagement buiten het onderwijs.
- Alternatieve kanalen waarlangs leerlingen in contact komen met geschiedenis (games, films, series, boeken, strips, tentoonstellingen).
- Behandeling van gevoelige thema's in lessen en historische excursies.
- Multiculturaliteit en geschiedenisonderwijs.
- De techniek van het lesgeven.

Prof. dr. Jan Dumolyn (jan.dumolyn@UGent.be)

Onderzoeksgebied:

- Sociaal-economische, politieke, culturele en stadsgeschiedenis van de middeleeuwse Nederlanden (1100-1550)
- Relaties tussen de Nederlanden, het Ottomaanse Rijk, de Mamlukken en de Islamwereld in het algemeen
- Meer theoretisch georiënteerde studies geïnspireerd door het historisch-materialisme, de Annales-school, sociale netwerkanalyse, discoursanalyse, *material culture studies*, *new cultural history*, *microstoria*

Mogelijke onderwerpen:

- Alle aspecten van middeleeuws Brugge
- Familiestudies van adellijke geslachten in de laatmiddeleeuwse Nederlanden
- Prosopografie van economische en politieke elites in stad en platteland in laatmiddeleeuws Vlaanderen: stadsbesturen, kasselrijbesturen, leenmannen, handelaars...
- Onderzoek naar heerlijkheden in laatmiddeleeuws Vlaanderen
- Onderzoek naar kastelen, stadspaleizen en andere elite residenties in laatmiddeleeuws Vlaanderen (i.s.m. Wim De Clercq van de Vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa)

- De biografie van graaf Lodewijk van Male (1330 - 1384)
- Kuststadjes, visserij en piraterij in Vlaanderen
- Boerenopstanden tijdens de Middeleeuwen
- Stedelijke opstanden in Vlaanderen, Brabant en Luik
- De middeleeuwse ambachten
- Genderverhoudingen en vrouwengeschiedenis in de middeleeuwse stad
- Het alledaagse leven en de materiële cultuur van de middeleeuwse volksklassen
- Luxenijverheden en diplomatieke uitwisselingen van luxeproducten
- De middeleeuwse textielnijverheid
- Het leger van de hertogen van Bourgondië
- Stadsmilities
- Sociale, politieke en culturele netwerken in de middeleeuwse maatschappij
- De visie van de middeleeuwers op niet-westerse volkeren
- Diplomatieke en commerciële relaties tussen de Bourgondische staat en het Ottomaanse Rijk / de Mamlukken / Italië / het Iberisch schiereiland
- De economie van de middeleeuwse Noordzeerimte
- Middelnederlandse en Middelfranse fictieliteratuur vanuit sociaalhistorisch oogpunt: volksliederen, politieke gedichten, middeleeuwse rederijersliteratuur
- Historische sociologie en theoretische modellen toegepast op de prekapitalistische maatschappijen
- Laatmiddeleeuwse sociale en politieke ideologieën in volkstalige kronieken en oorkonden

Dr. Torsten Feys (Torsten.Feys@ugent.be)

Onderzoeksgebied: migratiegeschiedenis, maritieme en transportgeschiedenis, de geschiedenis van het toerisme en bedrijfsgeschiedenis na 1800 en ecologische geschiedenis na 1950.

Mogelijke onderwerpen:

- Grenscontrole op internationale reizigers en migranten in de 19de en 20ste eeuw.
- Nationaal en internationaal migratiebeleid in de 19^e en 20^e Eeuw.
- Studies van specifieke migrantenstromen, zoals bijvoorbeeld:
 - Internationale migratienetwerken van prostituees
 - Gastarbeiders in België
 - Vluchtelingenproblematiek: Joodse, Belgische, ex-Joegoslavische, Soedanese, Syrische,...
 - Illegale migratienetwerken van Azië en Europa naar Noord- en Zuid-Amerika, Afrika en Azië naar Europa,...
 - Continentale en intercontinentale arbeidsmigraties (vb. binnen Europa van Spanje naar België of tussen alle mogelijke continenten zoals van China naar Congo).
 - ...
- Internationaal passagiersvervoer (migranten, toeristen, zakenreizigers) via Antwerpen, in samenwerking met het Red Star Line museum.
- Opkomst van internationaal toerisme 1800-1950, zoals bijvoorbeeld trans-Atlantische toeristenverkeer 1880-1940 of de opkomst van de cruise en wereldcruise 1890-1940, in samenwerking met Red Star Line museum.
- Studies rond de transitmomenten in de transportsector van de 19^e eeuw tot op vandaag, zoals bijvoorbeeld:
 - De overgang van zeil- naar stoomvaart

- De containerrevolutie en de evoluties naar geïntegreerde Transportnetwerken
 - De overgang van scheepvaart naar luchtvaart voor passagiersverkeer
 - ...
- Havengeschiedenis: competitie tussen havens binnen Hamburg-Le Havre range, evoluties in havenbeleid, infrastructuur, verschuivingen in hinterland,...
 - Maritieme geschiedenis: in samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee. Onderzoek naar de economische geschiedenis van de Belgische visserij tijdens de twintigste eeuw.
 - De geschiedenis van rederijen, zoals bv. Red Star Line, Compagnie Maritime Belge, Holland Amerika Lijn, ...
 - Bedrijfs geschiedenis, onderzoek naar evoluties in het ondernemen en ondernemerschap op basis van bedrijfsarchieven allerhande.
 - Afval en bodembeheer op lokaal, regionaal, nationaal en Europees vlak in de tweede helft van de twintigste eeuw, de transitie naar een duurzame samenleving.

Eigen voorstellen worden aangemoedigd!

Dr. Helen Grevers (Helen.Grevers@UGent.be)

Onderzoeksgebied: Sociale geschiedenis na 1750; onderzoeklijn: oorlog, crisis en maatschappij. In het bijzonder: de Tweede Wereldoorlog, nasleep en herinnering; bestraffing in de context van oorlog; opsluitingspraktijken en regimewisseling

Mogelijke onderwerpen:

- Transitiepolitiek na de Tweede Wereldoorlog.
- Sociale geschiedenis van de bestraffing van collaboratie.
- Interneringskampen en gevangenen voor (vermeende) collaborateurs na de Tweede Wereldoorlog: case studies.
- Interneringskampen en gevangenen voor (vermeende) collaborateurs na de Tweede Wereldoorlog: lange termijn positie binnen opsluitingspraktijken gedurende de 20^{ste} eeuw.
- Heropvoeding van collaborateurs na de Tweede Wereldoorlog.

Dr. Andy Hilkens (Andy.Hilkens@ugent.be; andyhilkens@gmail.com)

Onderzoeksgebied: religie- en cultuurgeschiedenis van christenen in het Midden-Oosten en de Kaukasus; Syrische, Griekse en Armeense geschiedschrijving; interculturele en interconfessionele contacten en uitwisseling; vertalingen; homiletiek; apocriefe en apocalyptische literatuur. Afhankelijk van het gekozen onderwerp kan kennis van Grieks en/of Latijn noodzakelijk zijn.

Mogelijke onderwerpen:

Historisch

- Christelijke gemeenschappen onder Oost-Romeinse en islamitische heerschappij
- Contacten tussen Syrische, Armeense, Koptische, melkitische (Byzantijns-Orthodoxe) en Latijnse christenen en/of moslims
- Biografie van een historisch figuur (bv. een heilige) op basis van Syrische, Griekse, Armeense, Koptische, Latijnse en/of Arabische historische bronnen

Literair-historisch

- Literatuur van de Syrische Renaissance (c. 1046 – c. 1316)
- Banden tussen Griekse, Syrische en Armeense literatuur (bv. geschiedschrijving, hagiografie)
- Integratie van apocrief materiaal in historiografische bronnen
- Vertaalliteratuur en -cultuur in Cilicisch Armenië (11de – 12de eeuw)
- Syrische etnografie
- Behandeling van een thema, gebeurtenis of figuur (bv. Grieks-Romeinse mythologie, Alexander de Grote, joden, belegeringsverslagen)
- Byzantijnse militaire literatuur

Eigen voorstellen zijn zeker welkom.

Dr. Hilmi Kaçar (Hilmi.Kacar@UGent.be)

Onderzoeksgebied: Nieuwe benaderingen tot geschiedschrijving voorbij oriëntalistische en eurocentrische beschrijvingen; cross-culturele vergelijkende studie naar staatsvorming en staatsideologie in de Islamitische wereld (Seltsjoeken, Mammelukken, Osmanen, Mughals, Safawieden, etc.) en in middeleeuws Europa (Karolingen, Bourgondië, Venetië, etc.); politieke, institutionele, culturele en sociaal-economische geschiedenis van het Groot-Seltsjoeken Rijk (1040-1280) en het Osmaanse Rijk (1300-1923); politieke, culturele en economische relaties tussen de Turks-Islamitische staten en Europa; vroeg-Osmaanse politieke theorie en Islamitisch politiek denken; historiografie en bronnen i.v.m. vroeg-Osmaanse geschiedenis; Discoursanalyse, Conceptuele Geschiedenis, Wereld-Systeem Analyse.

Mogelijke onderwerpen:

- Discoursanalyse van Bourgondische kronieken (zoals Froissart e.a.) m.b.t. Osmanen, Mamelukken, ...
- Discoursanalyse van Osmaanse kronieken die vertaald zijn naar het Engels.
- Byzantijnse kroniekschrijvers zoals Doukas e.a.
- Cross-culturele vergelijkende studie naar staatsvorming en staatsideologie in de Islamitische wereld (Seltsjoeken, Mammelukken, Osmanen, Mughals, Safawieden, etc.) en in middeleeuws Europa (Karolingen, Bourgondië, Venetië, etc.).
- Discoursanalyse van reisverslagen van de Bourgondisch-Habsburgse Vlaamse diplomaten Ghillebert de Lannoy, Bertrandon de la Broquière (15^e eeuw) en Ogier Ghuislain de Busbecq (16^e eeuw).
- Discoursanalyse van een reisverslag van de Osmaanse reiziger en schrijver Evliya Çelebi (17^e eeuw).
- Vergelijking van de politieke theorie van moslimfilosofen Al-Gazali, Nizam al-Mulk, Nasir al-din Tusî, etc. met deze van contemporaine Europese denkers zoals Thomas van Aquino, etc.

Prof. dr. Thijs Lambrecht (Thys.Lambrecht@Ugent.be)

Onderzoeksgebieden: sociaal-economische geschiedenis, plattelandsgeschiedenis, armoede en armenzorg, arbeidsorganisatie, familierelaties

Plattelandsgeschiedenis

- * De economische situatie van het platteland in de late 16^{de} eeuw op basis van statistieken over vee en graanbezit (i.s.m. Erik Thoen).
- * Rol en werking van de 'Société d'Agriculture du Département de la Lys', 1795-1815.
- * Comparatieve analyse van de turfontginning in de Vlaamse kustvlakte en de regio Aalst tijdens de 18^{de} eeuw (i.s.m. Erik Thoen).

- * Boeren en markten in het Westland, 1770-1775.
- * Het economisch belang van gemene gronden in de regio Oudenaarde en Aalst, 17^{de}-18^{de} eeuw (i.s.m. Erik Thoen).
- * Analyse van de boekhouding van een landbouwbedrijf, 17^{de}-19^{de} eeuw.
- * Kwantitatieve analyse van procesvoering en conflictbeheersing, 17^{de}-18^{de} eeuw.

Consumptiepatronen, arbeid en levensstandaard

- * Consumptie en materiële cultuur op het platteland, 17^{de}-18^{de} eeuw.
- * Thee en fiscaliteit in het graafschap Vlaanderen, 1^e helft 18^{de} eeuw.
- * Lonen en loonarbeid op het platteland, 16^{de}-18^{de} eeuw.
- * Studie van regionale loonverschillen in Vlaanderen, c. 1750.
- * Levensomstandigheden van het dienstpersoneel op basis van procesdossiers, 17^{de}-18^{de} eeuw.
- * Conflicten tussen boeren en dienstboden in Zeeuws-Vlaanderen, 1664-1754.
- * Studie van trekarbeiders uit midden West-Vlaanderen, late 18^{de} eeuw.
- * Mortaliteitscrisissen en sociale ongelijkheid op het platteland, late 17^{de}-vroeg 18^{de} eeuw (i.s.m. Isabelle Devos).

Armenzorg en armoede

- * De organisatie van armenzorg op het platteland tijdens de 15^{de}-18^{de} eeuw.
- * Plattelandsdorpen en hun houding ten opzichte van 'vreemdelingen', 17^{de}-18^{de} eeuw.
- * Kloosters en liefdadigheid op het platteland, 17^{de}-18^{de} eeuw.
- * Liefdadige schenkingen in testamenten, 17^{de}-18^{de} eeuw.
- * Exclusie of inclusie? Armenzorg voor katholieken in West-Zeeuws-Vlaanderen tijdens de 18^{de} eeuw.

Familierelaties (i.s.m. Isabelle Devos)

- * Samenlevingscontracten van ongehuwden, 18^{de} eeuw.
- * Onderhoudscontracten tussen ouders en kinderen, 18^{de} eeuw.
- * Testamenten en familiale relaties, 18^{de} eeuw.
- * De zorg voor bejaarden, 17^{de}-18^{de} eeuw.
- * Familierelaties weerspiegeld in grafschriften, 17^{de}-18^{de} eeuw.
- * Oudermoord in Oost- en West-Vlaanderen, 1^e helft 19^{de} eeuw.
- * De samenstelling en structuur van huishoudens tijdens de 17^{de} en 18^{de} eeuw.

Eigen voorstellen/suggesties welkom.

Prof. dr. Michael Limberger (michael.limberger@UGent.be)

Onderzoeksgebied: economische geschiedenis van de vroegmoderne tijd; stadsgeschiedenis; mondiale interacties.

Mogelijke onderwerpen:

Stadsgeschiedenis

- Stedelijke belastingspolitiek tijdens de vroegmoderne tijd – een voorbeeldstudie.
- De ontwikkeling van stedelijke diensten.
- Economische belangengroepen en hun betoog – een analyse van de verslagen van stedelijke raden.
- Een casestudy van de topografie van een Zuid-Nederlandse stad rond 1700 aan de hand van de maquettes opgemaakt in opdracht van Lodewijk XIV in het Museum te Rijsel.

- Het sociaal-economische profiel van de houders van erfelijke renten van stedelijke en centrale overheden.
- Het historiografische werk van de Antwerpse stadssecretaris A. De Mooi.

Economische geschiedenis

- De economische uitstraling van grote steden op hun omgeving (bv. Antwerpen en het Waasland tijdens de zestiende eeuw).
- De werking van stedelijke financiële markten.
- De verspreiding van de Vlaamse landbouwpraktijken door Engelse auteurs zoals Richard Weston en anderen in de zeventiende eeuw.
- Een reconstructie van de markt voor onroerende goederen in bepaalde platelandsregio's.
- Een studie naar de betekenis van het stedelijke grondbezit op het platteland in de zestiende en zeventiende eeuw.
- Het sociaal profiel van rurale elites (vgl. bvb. de studies van J.-M. Moriceau).
- De organisatie van de regionale (in tegenstelling tot de reeds zeer goed bestudeerde internationale) handel.
- Turfwinning langs de Vlaamse en Zeeuwse kust in de Vroegmoderne Tijd.

Mondiale interacties

- Een vergelijkende studie van de levensstandaard in verschillende werelddelen in de vroegmoderne tijd aan de hand van reisliteratuur
- Ontmoetingen, interacties en beeldvorming tussen Europeanen en niet-Europeanen aan de hand van gedrukte of uitgegeven reisbeschrijvingen (casus door de student te specificeren).
- Steden en stedelijke netwerken buiten Europa tijdens de vroegmoderne tijd.
- Globale goederenstromen in de vroegmoderne tijd (productie – handel – consumptie van edelmetalen, textiel, specerijen, suiker...).

Studenten worden aangemoedigd om zelf onderwerpen voor te stellen.

Dr. Micol Long (micol.long@UGent.be)

Onderzoeksgebied/ Research areas: Cultural History of Western Europe in the 11th-13th century, High Medieval Monasticism, Medieval Authorship and Rhetoric (especially Letter-writing), History of Education, History of Emotions, Medievalism.

Mogelijke onderwerpen / Possible topics include (but are not limited to):

- Perception and representation of specific emotions (for example shame or envy) in one medieval source, for example the letters of Bernard of Clairvaux, Otloh of St. Emmeram's visions or Guibert of Nogent's confessions.
- Analysis of the autobiographical references in a medieval source, for example Walter Map's *Courtiers' Trifles*.
- Is the modern notion of homosexuality applicable to the Middle Ages? Possible sources: The letters and poems of Baudri of Bourgueil, the treatise on spiritual friendship of Aelred of Rielvaux.
- Comparative analysis of at least two examples of a specific literary subgenre, for example the letters of recommendation for medieval students.
- Practices of gift-giving between high medieval monks as attested by their letters.
- The conception of learning in Adam of Perseigne's *Book of mutual love*.
- Perception of literacy, orality and textuality in Cesarius of Heisterbach's Dialogue on Miracles.

- The representation of the process of intermediation in a medieval account of a mystical vision, for example the *Visio Godeschalci*.
- Adam of Perseigne's conception of the crusade.
- The Waldensian as an example of textual community.

Students are also welcome to make suggestions of their own!

Important information: for the time being, I only accept students willing to write their thesis in English; students wishing to write their thesis in Dutch will be supervised jointly.

Prof. dr. Christa Matthys (Christa.Matthys@UGent.be)

Mogelijke onderwerpen:

A. Reproductieve Gezondheid, Seksualiteit

- Medicalisering van zwangerschap en bevallingspraktijk in West-Vlaanderen, 17de-begin 20ste eeuw. Perceptie door de elites (dagboeken). Kwalitatief onderzoek aan de hand van dagboeken van personen en families.
- Medicalisering van zwangerschap en bevallingspraktijk in West-Vlaanderen, 17de-begin 20ste eeuw. Perceptie door de elites (persoonlijke briefwisseling). Kwalitatief onderzoek aan de hand van persoonlijke briefwisseling.
- Medicalisering van zwangerschap en bevallingspraktijk in Oost- en West-Vlaanderen, 18de-20ste eeuw. Stemmen uit het de medische praktijk. Combinatie van cijfermatige en kwalitatief onderzoek van bronnen afkomstig uit de praktijk van artsen, vroedvrouwen en apothekers (dagboeken, lijsten van verkochte medicijnen, behandelde patiënten, vergoedingen, etc.).
- Medicalisering van zwangerschap en bevallingspraktijk in Oost- en West-Vlaanderen, 18de-20ste eeuw. De perceptie van sociale verschillen in medische rapporten, verslagen en publicaties. Kwalitatief onderzoek naar de perceptie van sociale verschillen in de medicalisering van zwangerschap en bevalling door artsen in medische rapporten en publicaties (zoals de Annales van de Société de Médecine de Gand, verslagen provinciale commissies).
- Medicalisering van zwangerschap en bevallingspraktijk in Oost- en West-Vlaanderen, 18de-20ste eeuw. Kwantitatief onderzoek op basis van materniteitsregisters gekoppeld aan demografische bronnen zoals bevolkingsregisters.
- Getuigenissen over seksualiteitsbeleving in de 20ste eeuw. Studenten nemen interviews af van verschillende generaties mannen en vrouwen over seksualiteitsbeleving (voorlichting, normering, genderverschillen, angst voor zwangerschap of venerische ziekten, etc.)
- Kwantitatief onderzoek naar sociale verschillen in vruchtbaarheid tijdens de Vroegmoderne Tijd en de 19de eeuw. Lokale studie op basis van individuele longitudinale gegevens (<combinatie parochieregisters en censussen, bevolkingsregisters, etc.). Gemeente naar keuze.
- Kwantitatief onderzoek naar de vruchtbaarheid van artsen en/of vroedvrouwen (19de eeuw).

B. Dienstpersoneel

- Dienstboden als culturele tussenpersonen: onderzoek naar bestedingspatronen van dienstboden tijdens de 19de eeuw. Onderzoek op basis van huishoudelijke boekhoudingen van werkgevers, gekoppeld aan (partiële) levenslopen: reconstructie van de dienstbodencarrière via bevolkingsregisters, uitgaven van dienstboden koppelen aan andere

life course events zoals huwelijk, partnerkeuze, etc. Vergelijkingen doorheen de tijd, stad versus platteland, verschillende sociale agrosystemen, etc. zijn mogelijk.

Prof. dr. Michael Meeuwis (Michael.Meeuwis@UGent.be), Vakgroep Afrikaanse Talen & Culturen

Je kan uiteraard altijd zelf onderwerpen aanbrengen. Hieronder enkele suggesties:

1. Taalkundig

- Het Bobangi: een geactualiseerde beschrijvende grammatica uittekenen v/h Bobangi op basis van oude grammaticale schetsen, die wel alle gegevens bevatten maar niet altijd de correcte grammaticale onderscheiden maken.
- Geschiedenis van het Lingala: Vergelijking van de grammaticale en lexicale gegevens die bestaan voor het Boloki, het Libinza, het Mabale, het Liboko aan de ene kant, en het Lingala aan de andere.
- De qualificatie in het Lingala: op basis van corpora en eventueel aan de hand van gegevens te verwerven bij moedertaalsprekers, nuanceverschillen nagaan in het gebruik / de weglating van het connectief.
- Combinaties van extensies in het Lingala.
- Andere, zelf aan te brengen taalkundige onderwerpen.

2. Sociolinguïstiek van het Lingala

- Het Lingala in België (of elders in Europa): situering, gebruik door jongeren etc.
- Het Lingala in Congo: nog een reeks uit te spitten onderwerpen (taalgebruik in onderwijs etc.).
- Andere, zelf aan te brengen taalkundige onderwerpen.

3. Taaldebatten, taalideologie

- Spelling en spellingsdebatten in het Lingala, niet alleen bij specialisten maar ook bij gebruikers (stripverhalen etc.). Via een studie van die debatten ook ideeën over taal en taalideologieën reconstrueren.
- Analyse van het debat (bij historisch-taalkundigen) rond het Songhay (hoort bij Nilo-Saharan of niet). Vandaaruit een bespreking van de 'problemen' die opduiken in de boom-modellen als het over een taal gaat met pidgin-achtergronden en andere taalideologische componenten van het boom-denken.
- Zelf aan te brengen onderwerpen.
- Geschiedenis van het tijdschrift Annales Aequatoria (1980-2009).
 - Problemen bij het opstarten; 1987: G. Hulstaert wil het stoppen en alles verkopen; de Congolese overheid wil de naam inpikken etc.
 - Te gebruiken: chronieken, editoria, interviews gaan afnemen met hoofdredacteur.

4. Taal, taalideologie, missionering & kolonisatie, Belgisch Congo, alle grotendeels op basis van archieven

- Koloniale censuur. In 1944 plant de redactie van het tijdschrift AEquatoria een speciaal nummer over polygamie. Publicatie werd door o.m. de pauselijke nuntius in Leopoldstad op het laatste nippertje verboden omwille van een "ongepaste vergoelijking van veelwijverij". Correspondentie en argumenten hieromtrent. Eventueel ook, met een andere student, editie van dit nummer, dat sindsdien nog nooit verschenen is. Archieven zijn nu vrijgegeven in Rome.
- Brieven en andere nota's van Scheutisten over taal, in hun huistijdschrift Missions en Chine et au Congo en Missieën van Scheut/Missions de Scheut.

- Bespreking en analyse van de taal instructies van de De Propagande Fide: Wat zei Rome over hoe taal moest gebruikt worden in de missies?
- Het Lianja-epos: er is een discrepantie tussen het origineel en wat de missionaris Boelaert uiteindelijk als de standaardversie heeft gepubliceerd, waarschijnlijk omdat hij er dingen in heeft aangepast etc. Hoe wordt orale traditie aangepast, en dan uiteindelijk toch als authentiek voorgesteld, etc.
- Twee Congolese informanten/secretarissen van de Belgische missionaris/taalkundige Hulstaert : Elenga en Paul Ngoi: hebben brieven (nog te verzamelen en sommige ook in het Lomongo!) achtergelaten over hun interactie en werk met Hulstaert. Fluisteraars van Hulstaert of eigen visies? Tijdens kolonisatie stonden zij achter Hulstaerts eis tot meer Lomongo, maar na de onafhankelijkheid schrijft Ngoi bvb poesie in Lingala. [Bronnen: in consultatie met promotor. Alvast dit: archieven o.a. brief De Rop à GH waarin gedrag van Ngoi wordt besproken]
- Leven, werk en visie van Jules De Boeck en/of Louis De Boeck, twee missionaris-taalkundigen in Belgisch Congo met eigen, eigenzinnige, vooruitstrevende visies op taal, zeker L De Boeck (taalgeografie, meegekregen van Grootaers in Leuven, zie ook Van Bulck 1948 en 1949). [Bronnen: in consultatie met promotor. Alvast dit: o.a. archieven FA1/114, ook in correspondentie gh – percy de witte]
- Koloniaal spellingsdebat: toepassing van het Africa Alphabet door het International African Institute op het Lomongo en de discussie daarrond. [Bronnen: in consultatie met promotor. Alvast dit: Zie AA 1980, archieven zie o.m. corr met Preys, corr met R. Mortier, corr met B Lekens]
- Het Protestantste tijdschrift “Ekimia nsango”. Taalideologieën die daarin blijken: protestantste houding in het debat tussen Lomongo en Lingala en verschil met de houding van de katholieken.
- De figuur Bittremieux: een Scheutist die op taalkundig vlak het Scheutistische standpunt pro-Lingala aanvocht. Daarvoor heeft B veel last gekregen met zijn oversten, zoals de beruchte Pater Overste van Lisala Guilmin die Egide De Boeck en het Lingala verdedigde en tegen G. Hulstaert en zijn Lomongo te keer ging. B heeft een artikel tegen het Lingala gepubliceerd in Band 1942 (December, n°8) en in de corr GH-Guilmin wordt duidelijk dat hij daarvoor op het matje geroepen is door zijn oversten. [Bronnen: in consultatie met promotor. Alvast dit: archieven corr hulstaert - Bittremieux 16/12/39: zijn visie op het gebruik en de bescherming van het Vlaams in de kolonie.]
- De figuur Rombauts. Is een scheutist die het erg te verduren heeft gekregen omdat hij Hulstaert volgde in zijn strijd tegen het lingala. Dreigde op een bep ogenblik zelfs gesuspendeerd te worden.
- Het Lomongo – Tetela debat: voor sommige koloniale taalkundigen (missionarissen en anderen) hoorde het Tetela bij het Mongo (moest dus als een dialect ervan beschouwd worden), voor anderen een aparte taal. Beide partijen hanteerden niet-linguïstische, taalideologische en soms missiologische argumenten. Uitdieping hiervan. Dit is ook een conflict tussen missionarissen aan de ene kant (die autodidactische taalkundigen waren) en wat zij de ‘geleerde professoren’ noemden aan de andere kant. Er was ook een debat over de spelling van het Tetela aan verbonden, met discussies binnen de Commissie voor Afrikaanse Taalkunde en tussen Katholieken en Protestanten. [Bronnen: in consultatie met promotor. Alvast dit: archieven: Brief Boelaert à GH 25/9/58; 1/7/58; 16/7/58 (OAD0028), zie ook OAD0025: brief 18/12/58: over “de Jacobs-gezinden”; Zie oad0026, 21/5/60; Zie ook Boelaert 1938]
- De figuur van de missionaris-linguïst Edmond Boelaert, hevig anti-koloniaal, anti-Belgisch en klassiek-nationalistisch geweten: biografie, volksnationalisme, anti-kolonialisme.
- Congolese intellectuelen tijdens de kolonisatie en hun visies op taal (pro of contra Lingala, e.a.) zoals ze die publiceerden in plaatselijke tijdschriften als Kongo ya Sika (Afrikabibliotheek), Lokole, Voix du Congolais e.a. In de periode 1952-53 was er in KyS een

discussiereeks "Masolo ma Lingala" van Abbé Malongo, waarin Congolezen zelf over Lingala discuteerden. Bovendien schijnt het dat in KyS volkslingala, dus ongekuisd gebruikt en geschreven werd.

- De creatie van 'Bangala' etniciteit in Congolese tijdschriften door Congolese auteurs. Reacties daarop vanwege Congolese auteurs. Ook de rol van Abbé Malongo. Ook hierbij: de weerstand van de Mongo-évolués van Lokole Lokiso die expliciet de Bangala – creatie weigerden en zegden "Nous ne sommes pas des Bangala". [Bronnen: in consultatie met promotor. Alvast dit: Vinck 1996; Archieven: brieven van Rombauts à GH, dd 4/10/52, dd 20/10/52; 27 februari 1953, dd 9/11/52, dd 20/11/52, brief Rombauts & GH 27/2/53 en andere. Commissie voor Afrikaanse Taalkunde: ook de CAT spreekt van "Bangala (d.i. niet-Bakongo)". Kongo ya Sika: jaargangen 16 nov 1952 en voor en rond februari 1953.]
- De figuur van O. Liesenborghs. In correspondentie tussen Hulstaert en Oswald Liesenborghs (CH43) staan heel interessante dingen m.b.t. G. Hulstaerts empirisch nationalisme L is ook het voorbeeld van een Vlaams nationalist die niet de visie van G. Hulstaert deelt i.v.m. de linguae francae: hij is wel voorstander van het Lingala, en is tegelijk toch strijder voor het Vlaams, ook in de kolonie. Maar wordt in de correspondentie blijkbaar wel overtuigd door G. Hulstaert. De corr gh-Liesenborghs is voor een groot deel nakaartingen over G. Hulstaert (1938) en Liesenborghs (1939), waarin ook veel van gh's empirisch nationalisme naar boven komen.
- Geschiedenis van de unificatie-pogingen van het Kikongo. Commissie ter unificatie ontstond in 1935. Onderzoek naar wie, wat waar, hoe succesvol etc. [Bronnen: zie o.a. CAT vergadering van 29/11/50]
- De figuur, geschriften en ideologie van E. De Jonghe, in het kader van taalpolitiek in Congo.
- De figuur en geschriften van E. Possoz: een zeer productief maar 'verbannen', 'gemedend' en zelf gek-verklaard self-made wetenschapper in de kolonie.
- Zelf aan te brengen onderwerpen.

5. Historische onderwerpen onrechtstreeks verbonden met taal of sociolinguïstiek. Ook mogelijk in samenspraak met Nieuwste Geschiedenis.

- Correspondentie Hulstaert – R. Van Caeneghem (Scheutist, Kasai): themata: Kerk en cultuur in koloniale setting. [bronnen: Arch Aeq]
- De 'Kristelijke Dorpen' in de Evenaarsprovincie en hun vernietiging door Van der Kerken in de jaren 1920. [Bronnen: Materiaal in Aeq. Archief, zeker ook in staatsarchieven; eigen Van der Kerken Archief. Tijdgebonden publicaties.]
- De Commissie voor de Bescherming van de Inlanders. Themata: (On-)Vrijheid van spreken in de commissie; de themata van de agenda van de commissie 1954-1960 en hun invloed; de positie van Hulstaert in de commissie. [Bronnen: Archief Aeq. en in publicaties.]
- Het territoriaal bijeenbrengen van de Ngbaka (RD Congo) in de jaren 20. Staatsman Pécheur moest dat doen van de koloniale overheid. De Ngbaka, die verspreid leefden, werden verplicht samen te gaan wonen in een nieuw territorium. Pécheurs rapporten bestaan nog, cf. missionaris Marcel Henrix. Zoektocht naar de koloniale motivatie en logica hierachter, en historische tracerings.
- Zelf aan te brengen onderwerpen.

Dr. Sara Moens (Sara.Moens@UGent.be)

Onderzoeksgebied: Cultuur- en religiegeschiedenis van de centrale middeleeuwen, historische antropologie, manuscriptonderzoek, briefcultuur, religieuze identiteit, gender, spiritueel biechtvaderschap, de spiritualiteit van (semi-)religieuze groepen, intellectuele cultuur

Mogelijke onderwerpen:

- Vriendschapsdiscours in diplomatische bronnen tot ca 1250 (o.b.v. de digitale oorkondecollectie *Diplomata Belgica*)
- Emoties in hagiografische teksten uit de volle middeleeuwen
- Een vrouwelijke pen. Vrouwen als briefschrijfsters tijdens de volle en late middeleeuwen
- Onderzoek naar middeleeuwse briefschrijvers en hun briefcollecties (ev. o.b.v. een studie van de overgeleverde handschriften)
- De bisschoppen van Luik en hun steun aan de *mulieres religiosae* in de dertiende eeuw
- De visionaire cultuur onder de *mulieres religiosae* van de dertiende eeuw (o.b.v. hagiografische bronnen)
- “Zien” in de volle middeleeuwen. Een vergelijking van de verschillende discoursen rond het zintuig ‘zicht’
- Mannen met visie. De impact van gender op visionaire ervaringen in de late middeleeuwen
- Top-down stichting of bottom-up initiatief? De sociale inbedding van de eerste cisterciënzerinnenkloosters (dertiende eeuw) (o.b.v. de digitale oorkondecollectie *Diplomata Belgica*)
- Vrouwen als beheerders. Administratief talent in kloosters voor cisterciënzerinnen (o.b.v. oorkonden) (i.s.m. prof. Els De Paermentier)
- *Cura mulierum*. Spirituele biechtvaders en hun fascinatie voor vrouwen tijdens de dertiende eeuw (o.b.v. brieven, exempla, hagiografie, ...)
- De spirituele begeleiding van seculiere heersersessen (o.b.v. brieven, ...)
- Pijn en Boete. De rol van (extreme) ascese in lekenspiritualiteit (i.s.m. Dra An-Katrien Hanselaer)
- De rol van ziekte in de *Vitae* van de vrouwelijke heiligen uit de dertiende eeuw
- Een ongewone heilige? Lepra en lijden in het leven van de heilige Alice van Schaarbeek (13^e eeuw)

Dr. Tjamke Snijders (Tjamke.Snijders@UGent.be)

Onderzoeksgebied: de (hoog)middeleeuwse omgang met lezen, schrijven en geletterdheid; *manuscript studies*, monastieke en culturele geschiedenis van de hoge middeleeuwen, medievisme

Mogelijke onderwerpen binnen het cluster ‘De middeleeuwse omgang met lezen, schrijven en geletterdheid’:

- 1) ‘De ontdekking van het boek’. Onderzoek heeft uitgewezen dat hagiografische handschriften uit de 11^e eeuw speciaal werden samengesteld voor een welbepaald publiek (bv. om een specifieke heilige te promoten voor de lokale lekenbevolking). In de loop van de 12^e eeuw ontstond een fascinatie voor handschriften met een vaste inhoud, die in hun geheel werden gekopieerd en in meerdere gemeenschappen werden gebruikt. In de 13^e eeuw ontstonden daaruit vaste collecties heiligenlevens, zoals de bekende *legenda aurea*. Je ziet hier een fundamenteel nieuwe manier ontstaan van het omgaan met boeken en informatie, die van extreem groot belang is voor het begrip van de middeleeuwen. Dit proces is echter alleen nog maar onderzocht voor hagiografische handschriften. Verloopt het proces in hetzelfde tempo en op dezelfde manier voor andere soorten handschriften? Kunnen we met andere woorden spreken van een algemene ‘ontdekking van het boek’ rond de twaalfde eeuw?
 - a. Je richt je op één bepaalde subcategorie handschriften (zoals wetenschappelijke handschriften, theologische handschriften, literaire handschriften, preken...) en bepaalt op basis van uitgegeven catalogi en boekenlijsten (in combinatie met literatuur en, indien noodzakelijk, consultatie van microfilms) in hoeverre deze handschriften een

- ‘vaste’ inhoud kregen tussen de 10^e en de 13^e eeuw. Kennis van Latijn is hiervoor niet/nauwelijks benodigd.
- b. Een alternatieve benaderingswijze is het onderzoeken van een beperkt netwerk van naburige en bevriende kloosters (zoals Anchin/Marchiennes/St.-Vaast/St.-Sépulcre in Vlaanderen en Cambrai). Op basis van uitgegeven catalogi en boekenlijsten (in combinatie met literatuur en, indien noodzakelijk, consultatie van microfilms) onderzoek je of/in hoeverre deze bibliotheken steeds meer op elkaar begonnen te lijken. Ontstond er een vast fundament van informatie over bepaalde onderwerpen dat ieder klooster kwam te bezitten? Kennis van Latijn is hiervoor niet/nauwelijks benodigd.
- 2) ‘Op zoek naar het individu in het handschrift’. In 1024 werd het klooster van Marchiennes hervormd. De vrouwen die er eeuwenlang hadden gewoond werden nu vervangen door monniken. Bij deze hervorming werd hoge prioriteit gegeven aan de constructie van een nieuwe bibliotheek met de juiste werken en de juiste ideeën. Een van de mannen die daar het meeste aan heeft bijgedragen was Amandus, die tenminste twaalf handschriften heeft geschreven. Hij werkte samen met tenminste twee andere scribenten, Taeboldus en Fulbertus. We weten echter nauwelijks meer van hen dan hun namen. Wat was hun manier van werken? Hadden ze een werkverdeling? Maakten ze afspraken over het uiterlijk en/of de inhoud van de handschriften waar ze aan werkten? Was Amandus de leider van het scriptorium?
- a. Je neemt de twaalf door Amandus geschreven handschriften als uitgangspunt voor een reconstructie van de werking van het scriptorium van Marchiennes in deze periode. Het doel is om door een nauwkeurige bestudering van de handschriften te reconstrueren wie hen heeft vervaardigd, en wat hun prioriteiten waren. Een basale kennis van paleografie en Latijn zijn hiervoor wenselijk, maar niet noodzakelijk.
- 3) Andere mogelijke onderwerpen zijn bv.
- a. Literaire netwerken en tekstuele transmissie tussen (hoogmiddeleeuwse) kloostergemeenschappen
 - b. Case-studies naar een handschrift als verklikker van monastieke samenlevingsvormen (productiecontext, gebruikscontext, netwerkvorming)
 - c. De moderne editie van een middeleeuwse 'tekst' - theoretische reflectie, praktische toepassingen, en/of het gebruik van digital humanities
 - d. Monastiek lezen versus Scholastiek lezen: een studie van leeswijzen en informatieverwerking aan de hand van marginalia
 - e. De ontwikkeling van het handschrift (layout, verluchting, samenstelling, inhoud) tussen de 10^e en de 13^e eeuw
 - f. Punctuatie als toegang tot leescultuur.
 - i. Scribenten veranderden vrijwel altijd de punctuatie van een handschrift dat ze kopieerden. Dit kan inzichten opleveren in de manier waarop teksten werden gekopieerd en de interpretatie van die teksten, maar is nog nooit als uitgangspunt voor een onderzoek genomen. Je neemt één werk als uitgangspunt (bv. een heiligenleven) waarvan de tekstuele overlevering zeer grondig is onderzocht, en traceert de punctuatie van de handschriften om na te gaan of er een systeem te ontdekken is in de manier waarop de punctuatie wordt aangepast. Kennis van het Latijn is hiervoor noodzakelijk.

Mogelijke onderwerpen binnen het cluster ‘monastieke en culturele geschiedenis van de hoge middeleeuwen’:

- 1) ‘Tussen visioen, regel en boetepreek: kapittelbijeekomsten in tiende-eeuws Vlaanderen (of: hoe onderwijs je een monnik?)’ Monniken kwamen iedere dag eenmaal samen in het kapittel. Daar werden zaken besproken die een probleem zouden kunnen vormen voor het goede voortbestaan van het klooster. Monniken bekenden er hun zonden, er werden straffen uitgedeeld, de koers van het klooster werd besproken en er werd gepredikt om de gemeenschap terug op het rechte pad te brengen. We weten enigszins hoe dit er aan toe ging vanaf de 11^e en 12^e eeuw, op het

moment dat de meeste kloosters tamelijk gereguleerd begonnen te worden. Hoe verliep dit 'onderwijs' van monniken echter in de vroege tiende eeuw, nog voor de eerste hervormingen?

- a. Je onderzoekt een handschrift uit de vroege 10^e eeuw, dat digitaal beschikbaar is. Dit handschrift bevat een twintigtal uiteenlopende teksten (het visioen van een bisschop, het visioen van een heilige, de Passies van een aantal martelaren, het verhaal van een heilige vrouw die zich als man verkleed om in een klooster te kunnen leven, enz). Dit lijken typische teksten die in het kapittel konden worden voorgelezen om monniken terug op het rechte pad te brengen, met een sterke link naar bisschoppelijk gezag. Zijn hier aanwijzingen voor te vinden in het handschrift? Is er een lijn te ontdekken in de selectie van teksten? Wat werd de monniken precies onderwezen? Kennis van het Latijn is voor dit onderzoek noodzakelijk.
- 2) 'Gemeenschap, status, en persoonlijkheid. De rol van het individu in de zelfrepresentatie van monastieke gemeenschappen' Recent onderzoek suggereert dat kloostergemeenschappen geen poging deden om een zo homogeen mogelijk groep te vormen, die als het ware met één mond sprak; maar dat diversiteit er tot op zekere hoogte werd omarmd. Dit sluit zowel aan bij de oudere literatuur rond de 'ontdekking van het individu' in de elfde en twaalfde eeuw, als bij recentere sociologische studies rond de optimale werking van kleinschalige ondernemingen. Er is vanuit deze pistes mooi onderzoek te doen naar het spanningsveld tussen individu en gemeenschap in monastieke gemeenschappen. Zo moet er eens in detail worden gekeken naar de betekenis van statusverschillen binnen monastieke gemeenschappen (leeftijd, sociale status, educatie). Zijn er aanwijzingen in de bronnen dat dergelijke verschillen een belangrijke rol speelden binnen een monastieke gemeenschap?
- a. Je neemt een of meerdere monastieke kronieken en heiligenlevens als basis en gaat na in welke omstandigheden er wordt gesproken over eenheid binnen de gemeenschap, in welke omstandigheden de nadruk wordt gelegd op bepaalde individuen binnen de gemeenschap, en in hoeverre beschrijvingen van conflict worden gerelateerd aan bepaalde collectieven of individuen. Het is mogelijk om met vertaalde bronnen te werken en die naast de Latijnse versies te leggen, toch is een basale kennis van het Latijn voor dit onderzoek wel aangeraden.
- 3) 'Alle duivels uit de hel.' Jacques le Goff heeft beargumenteerd dat de eschatologische theologie pas een zekere volwassenheid bereikte tussen 1160 en 1180. De belangrijkste teksten over hel en vagevuur dateren ook uit die tijd: de reis van Tondalus door de hel werd geschreven in 1149, en het *Tractatus de Purgatorio sancti Patricii* rond 1180-4. Het is echter niet duidelijk hoe snel deze ideeën in de Zuidelijke Nederlanden werden opgepikt, en in hoeverre ze zich vermengden met oudere noties rond de hel en de duivel.
- a. Je onderzoekt de vermeldingen van de hel en de duivel die dateren van voor ca. 1150. Het gaat daarbij voornamelijk om heiligenlevens en visioenteksten. Wat is in deze teksten het beeld van de duivel en de hel, hoe wordt dit discours ingebed in de monastieke context, en hoe verhouden deze vroege eschatologische verwijzingen zich tot de meer 'volwassen' eschatologie uit de late twaalfde eeuw? Een basale kennis van het Latijn is voor dit onderzoek onontbeerlijk.
- 4) De neergang van de Benedictijnen? De meeste historici gaan ervan uit dat de Benedictijner monniken in de 13^e eeuw de concurrentieslag met de Cisterciënzers en bedelmonniken hadden verloren, en betrekkelijk snel in een crisis belanden. Hier is echter nauwelijks serieus onderzoek naar gebeurd.
- a. Je doet onderzoek naar de geschiedenis van een benedictijner gemeenschap in de 13^e eeuw op basis van handschriften, archiefstukken en verhalende bronnen.

Eigen voorstellen (al dan niet op basis van de hierboven gedane opties) worden zeer aangemoedigd!

Mogelijke onderwerpen voor scripties gaan over een drietal grote thema's: sociaal-economische geschiedenis, milieugeschiedenis, vroegere landschappen en hun evolutie

1. Sociaal-economische geschiedenis met nadruk op het platteland.

Essentieel voor onze geschiedenis is de manier waarop mensen in het verleden hun brood verdienden, hun familie onderhielden en zich reproduceerden. Dit gebeurde binnen een historische context die de individuele keuze sterk beperkte. Zo speelden ook de overheden en de vele grootgrondbezitters hierin een niet onbelangrijke rol. De gewone man liet weinig archieven na maar via de archieven van die overheden en machthebbers kunnen we veel te weten komen over het leven van de gewone man.

Voorbeelden van onderwerpen:

- a. Onderzoek naar sociale ongelijkheid, welvaart/armoede op het platteland in de 15^e- 18 eeuw op basis van o.a. weesregisters.
- b. Belastingdruk op basis van de kasselrijrekeningen, bewaard vanaf eind 14^e eeuw (evolutie, regionale verschuivingen of verschillen, ook de mogelijkheid om topografie van arm en rijk op dorpsniveau samen te stellen).
- c. Grondprijzen: een conjunctuurstudie.
- d. Geschiedenis van de landbouw: wat verbouwde men op welke wijze? Was Vlaanderen werkelijk zo progressief vanaf de Middeleeuwen (kan ook gefocust worden op één teeltgroep).
- e. Zoutwinning in Vlaanderen (kustregio) tijdens de middeleeuwen.
- f. De kustopstand van het begin van de veertiende eeuw herbekeken of/en: de rol van Aardenburg (en Oostburg) in de kustopstand begin 14^{de} eeuw.
- g. Het grondbeheer van grootgrondbezitters (vb. het domein van de Sint-Pietersabdij in het Oost-Vrije in de late middeleeuwen en/of vroegmoderne tijden).
- h. Prijzengeschiedenis: een vergelijkende studie (middeleeuwen-19^{de} eeuw).
- i. Relatie stad-land op basis van stadsrekeningen (middeleeuwen).
- j. Een analyse van de landbouw op basis van confiscatiedossiers: het Kortrijkse eind 14^{de} eeuw.
- k. Een analyse van de staten van goed van Waregem vanaf de late middeleeuwen.
- l. Het domein van de abdij van Baudelo (Sinaai-Waas) in het licht van de recente opgravingen: exploitatie en lokalisatie.
- m. Het grond- en/of tiendbezit van het kapittel van Sint-Michiel en Sint-Goedele te Brussel (Middeleeuwen-Moderne Tijden).
- n. Differentiële loonevoluties in Vlaanderen (middeleeuwen, vroegmoderne periode)
- o. Literatuurstudie eventueel gecombineerd met een Erasmus: onderzoek naar de sociale organisatie in een regio van Europa in het licht van onderzoek naar 'economische groei' aldaar (Engeland, Polen, Italië).

2. Geschiedenis van het landschap; historische geografie en cartografie (middeleeuwen, vroegmoderne periode, hedendaagse periode)

Hoe ons landschap er vroeger uitzag is van essentieel belang om de leefwereld van de mensen uit het verleden te begrijpen. Toch is het merkwaardig dat zo weinig historici de geschiedenis van het landschap bestuderen. Om een onderwerp in dit deelaspect van de geschiedenis aan te vatten dient men wel een neus te hebben voor multidisciplinariteit (geschiedenis, geografie, GIS, archeologie). De insteek die onder onze begeleiding plaatsvindt

gaat vooral uit van de relatie tussen de strijd van de mens voor zijn inkomen en het landschap waarin hij werkte. Daarnaast volgen hierna ook voorbeelden van thesissen over de geschiedenis van de cartografische productie in het verleden.

Voorbeelden:

- a. In kaart brengen van het domein van institutionele grootgrondbezitters via GIS.
- b. Onderzoek van een deel van de recent geïnventariseerde en gedigitaliseerde kaartcollectie van het Gentse Rijksarchief (i.s.m. Thijs Lambrecht).
- c. Kwantitatieve verwerking en GIS-voorstelling van het *Liber Inventarius* van de Gentse Sint-Pietersabdij (13^e eeuw).
- d. Ruimtelijke ordening in de 19^e en 20^e eeuw (op lokaal vlak).
- e. Huizen- en hoevenbouw op het platteland.
- f. Landschappelijke relictenkaart van een bepaald dorp.
- g. Lokalisatie en historische geografie van grafelijke domeinen.
- h. De transformatie van dorpscentra 1950-2000.
- i. Oorsprong van het 'lelijke Vlaanderen': de rol van de centrale overheid in België en de naoorlogse 'bouwwoede'.
- j. Historisch-topografische reconstructie van een kleine stad (vb. Nieuwpoort, Oostburg).

3. Milieugeschiedenis (middeleeuwen, vroegmoderne periode, hedendaagse periode)

Eigenlijk is de landschapsgeschiedenis al een deel van de milieugeschiedenis. Milieugeschiedenis is evenwel ruimer: de relatie mens-natuur in al zijn facetten (vervuiling, denken over natuur, omgaan met natuur...).

- a. Geschiedenis van de voeding (bijvoorbeeld voeding in een hospitaal).
- b. Watervoorziening en waterbeleid in de steden of op het platteland.
- c. Bosgeschiedenis, bomen- en struikengeschiedenis (bijvoorbeeld studie van het open-gesloten landschap).
- d. Receptie van de natuurtheologie op de preekstoelen (17^e-18^e eeuw).
- e. Huisvuil in de 19^e en 20^e eeuw: perceptie en overheidsmanagement.
- f. Het vullen van grachten in de Vlaamse steden (19^e-20^e eeuw).
- g. Watervervuiling in de 19^e en 20^e eeuw: het stedelijke ecosysteem.
- h. De 19^e-eeuwse Gentse hygiënist en hun perceptie van vervuiling.
- i. Geschiedenis van de energievoorziening: turfwinning in het Meetjesland (13^e-16^e eeuw), de timber-famine in Vlaanderen (17-18^e eeuw).
- j. Milieumaatregelen in een bepaalde stad en bepaalde periode.
- k. Het gebruik van asbest in de bouw.

Ongeveer elke 14 dagen is er in afspraak 'thesisforum' waarop de vorderingen van de scriptie collectief besproken worden.

Prof. dr. Anne-Laure Van Bruaene (annelaure.vanbruaene@UGent.be)

Onderzoeksg gebied: cultuurgeschiedenis van de vroegmoderne tijd (stadscultuur, de reformatie en de contrareformatie, de politieke cultuur van de Nederlandse Opstand, gilden en broederschappen, de sociale context van religie, kunst en literatuur).

Mogelijke onderwerpen (eigen voorstellen zijn welkom!):

- Gedrukte propaganda: repertoriëring en analyse van pamfletten en vlugschriften in de Nederlanden gedrukt, 1473-1520.
- Een breuk in 1520?: een analyse van devotiepraktijken in de Nederlanden voor en na de introductie van de Reformatie (zowel een kwantitatieve als kwalitatieve invalshoek is mogelijk).
- Feestcultuur in Vlaanderen: analyse van de presentwijnen in de stadsrekeningen van kleine Vlaamse stadjes (15e-17e eeuw).
- Stedelijke iconografie: analyse en contextualisering van stadszichten (ism. dr. Jelle De Rock).
- Publieke cultuur in Antwerpen: analyse van de verhouding tussen rituelen en hun representaties in prenten.
- Stedelijke parochiekerken als instelling, fysieke ruimte en sociale ruimte (15e-18e eeuw):
 - prosopografie van kerkmeesters en kapelannen;
 - de verbouwing van parochiekerken en de relatie met veranderende devotiepraktijken;
 - begraafpraktijken;
 - de sensorische beleving van het heilige: luiden van klokken, branden van kaarsen...;
 - parochiale armenzorg.
- De verhouding van de stad Gent tot de bedelorden in de zestiende eeuw.
- Katholieke media in de vroegmoderne tijd:
 - de devotie van de Rozenkrans in de Zuidelijke Nederlanden (analyse van drukken, schilderijen, materiële objecten, broederschappen...);
 - de devotie van OLV van de Zeven Weeën na 1520 (analyse van drukken, schilderijen, broederschappen ...).
- De Gentse drukker Joos Lambrecht (1491-1556/57): biografie en cultureel netwerk.
- De afwezige vorst: de participatie van Filips II aan publieke rituelen in de Nederlanden.
- Antiklerikalisme in de zestiende eeuw: analyse van gedrukte teksten, toneelstukken, prenten etc.
- Het geheugen van de stad: analyse van verzamelhandschriften als dragers van de stedelijke herinnering.
- De kracht van het woord: een vergelijking van de rol van prekers (katholiek en protestants) in een aantal steden zoals Gent, Brugge, Brussel, Antwerpen ...
- De pamflettenoorlog in Gent, 1560-1600: analyse van tekst en context.
- Calvinistische Republieken:
 - bepaalde aspecten van de Calvinistische Republieken in Vlaanderen zoals de houding van het stadsbestuur, de rol van de stedelijke corporaties, het belang van publieke rituelen, de uitbouw van onderwijs en armenzorg, de relatie met de ballingengemeenschappen ...;
- De Beschermer der Nederlanden: een vergelijking van de stedelijke strategieën in de plechtige intreden van Willem van Oranje in Brussel, Gent en Amsterdam.
- 'Vieren' in de stad: het gebruik van licht (toortsen) bij publieke rituelen (op basis van stadsrekeningen, kronieken etc.).
- Katholieke restauratie in de Vlaamse steden:
 - het herstel van de lekendevotie na 1584 (analyse (her)oprichting broederschappen en devotiepraktijken gilden);
 - de herinrichting van een parochiekerk (voornamelijk op basis van kerkrekeningen);
 - de Heilig-Bloedprocessie in Brugge onder de aartshertogen.
- De verbeelding aan de macht: de Gentse kroniek van Gillis de Vooght (begin 17e eeuw).
- Inclusie en exclusie in de vroegmoderne stad: het functioneren van wijken, gebuurten en parochies (reglementen, rekwesten, literaire teksten etc.) op het niveau van een stad of – indien mogelijk – op het microniveau van de wijk zelf.
- De actieve stad: onderzoek naar ambachtscorporaties en hun leden (investerings- en marketingstrategieën, prosopografie, opdrachten...) (ism dr. De Doncker).

- De perceptie van sodomie en ander seksueel deviant gedrag in de vroegmoderne stad (ism. drs. Jonas Roelens).
- Visuele representatiestrategieën van vroegmoderne corporaties: een analyse van altaarstukken, groepsportretten, broederschapskapellen etc.
- Broederschappen, rederijderskamers en schuttersgilden in de zeventiende en achttiende eeuw: detailstudie van één corporatie op basis van rekeningen, ledenlijsten etc.
- Vieringen van religieuzen in de zeventiende en achttiende eeuw (op basis van gedrukte programma's).
- De feniks herrijst: het herleven van de rederijderscultuur aan het begin van de achttiende eeuw.
- Historisch toneel: toneelstukken over de Nederlandse Opstand in de negentiende eeuw.
- De historiografie rond de Reformatie in België en Nederland, 19^e-20^e eeuw.
- Scripties die aansluiten bij de thema's van het college "Historische Antropologie": mannelijkheid, drinkcultuur, dieren ...

Aanbevolen vakken: Onderzoekseminarie Stadsgeschiedenis en/of onderzoekseminarie Vroegmoderne Tijd; Historische Antropologie van de middeleeuwen en vroegmoderne tijd; Initiatie tot de beschrijving van handschriften en oude drukken.

Prof. dr. Steven Vanden Broecke (steven.vandenbroecke@UGent.be)

Onderzoeksgebieden: intellectuele geschiedenis van de vroegmoderne periode; lichaamsgeschiedenis; wetenschapsgeschiedenis; geschiedenis van de magie

Geografisch: Zuidelijke Nederlanden, vroegmodern Engeland, Frankrijk, Italië, Duitsland of de Republiek.

Brontalen: heb je ooit Latijn gestudeerd? Laat die verworvenheid niet zomaar schieten. Onderstaande lijst bevat ook vele onderwerpen waarvoor kennis van volkstalen als Nederlands, Frans, Engels, Duits, of Italiaans volstaan.

Geschiedenis van de geneeskunde

- Kritiek van academische medici op kwakzalverij in de Zuidelijke Nederlanden, 16^e-18^e eeuw.
- Aspecten van het debat over aderlaten in vroegmodern Europa.
- De cultuur van minerale wateren en kuuroorden in de Zuidelijke Nederlanden (Spa, Marimont, Huy, Tongeren). Mogelijke basisbronnen: Gilbert Fuschius (16e eeuw); Philippe Gheerincx, *Description*; Jean-François Bresmael; Jozef Rega; Servais-Auguste de Villers; *Lettre ... eaux minérales de Tongres*.

Renaissance-wetenschap in de Zuidelijke Nederlanden

Humanistische wetenschap in de Zuidelijke Nederlanden. In de Renaissance vormden de Zuidelijke Nederlanden één van de belangrijkste Europese wetenschappelijke centra. Er zijn nog steeds tientallen wetenschappers en geneesheren (zowel bekend als onbekend) uit onze regio die de aandacht van historici verdienen. Ter oriëntatie: *Geschiedenis van de wetenschappen in België*, ed. Robert Halleux et al., 2 dln. (Brussel: Gemeentekrediet, 1998-2001). Online te lezen via <http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=hall014gesc00>. Ook www.dwc.nl

- Meer bekende voorbeelden: de jonge **Andreas Vesalius**; **Hieremias Thriverus**; **Rembert Dodoens**; **Pieter van Foreest**; **Gerard Mercator**; **Levinus Lemnius**; **Abraham Ortelius**; **Cornelius Gemma**; **Mathias de Lobel**.
- Meer onbekend: Cornelius van Baersdorp; Hubertus Barlandus; Jason Pratensis; Levinus Panagathus; Lommeus; Balduinus Ronsseus; Henricus Brucaeus; Petrus

Beausardus; Jean Taisnier; Gilbert Fuschius; Nicolaus Biesius; Justus Velsius; Zenocarus à Schauwenburg; Pieter Haschaert; etc.

- Traditie vs. ontdekkingsreizen in de Antwerpse geografie van de 16^e eeuw: via de 16^e-eeuwse drukken van Petrus Apianus' kosmografische handboek (cf. Van Ortruy, *Bio-bibliographie*).

Barok- en verlichtingswetenschap in de Zuidelijke Nederlanden

Volgens vele historici zijn de Zuidelijke Nederlanden na de val van Antwerpen (1585) een wat achterlijk gebied geworden waarin het intellectuele leven steeds meer beheerst werd door de verstikkende invloed van de contrareformatorische Kerk. Dit oordeel wordt hoofdzakelijk geveld op basis van de opvallende afwezigheid van 'onze' geleerden in internationale geschiedenissen van de Wetenschappelijke Revolutie of de Verlichting. Is dit oordeel echter niet wat al te anachronistisch en teleologisch (zoek deze woorden even op als je ze nog niet kent)? Zouden we onze aandacht niet beter richten op het begrijpen van het veelzijdige intellectuele leven in de Zuidelijke Nederlanden *volgens zijn eigen maatstaven*? Dat is wat we in dit focusthema proberen te doen. Ter oriëntatie: *Geschiedenis van de wetenschappen in België*, ed. Robert Halleux et al., 2 dln. (Brussel: Gemeentekrediet, 1998-2001). Online te lezen via <http://www.dbnl.org/titels/titel.php?id=hall014gesc00>. Ook www.dwc.nl

- Barokke wetenschappers in de Zuidelijke Nederlanden: Govaert Wendelinus; Lazare Marquis; Guillaume Marcquis; Godefridus Vereycken, *De cognitione et conservatione sui* (A'pen, 1625); Libertus Fromondus; Thomas Fienus; Erycius Puteanus; Caramuel de Lobkowitz; Philips van Lansbergen; Jacob van Lansbergen; Ottavio Pisani; Nicolaus Mulerius; Jean-Jacques Chifflet; Gerard van Gutschoven; Jean-Baptiste van Helmont; André Tacquet SJ; het proces van de Copernicaan Martinus van Velden; Vopiscus Fortunatus Plempius; Michel Florent van Langren; Arnold Florent van Langren; etc.
- Land- en tuinbouwkunde in de 17^e eeuw. Bv. studie van het werk van Frans van Sterbeeck (1630-1693) [NL, LAT], Jan Hermans [+ 1674] [NL, FR], Bernard Wynhouts [NL, FR], de herbariumcollecties van de KBR, H.I.B. Reyntkens' *Den Sorgvuldighen Hoevenier* (1676) [NL].
- Geneesheren in de Zuidelijke Nederlanden van de 18^e eeuw: schrijven van een bio-bibliografie.
- De *Académie impériale et royale des sciences et belles-lettres de Bruxelles* (1772): studie van prijsvraaginzendingen; vergelijkende discoursanalyse van de correspondentie met de centrale overheid.
- Bio-bibliografische studie van individuele vorsers en/of académiciens. Vb.: Théodore Mann; Rombaut Bornons; Nathaniel Piggot; Eugène d'Olmen, baron de Poederlé (1742-1813); Robert de Lo-Looz; Guillaume-Lambert Godart; François-Gabriel-Joseph, markies du Chasteler (1744-1789).
- Wetenschap in de Verlichtingspers van de Zuidelijke Nederlanden. Bijv. *L'esprit des gazettes; Le journal encyclopédique; Gazette salulaire; Recueil philosophique et littéraire; Den Vlaemschen Indicateur; Journal littéraire et politique des Pays-Bas Autrichiens; Mercure historique et politique des Pays-Bas*.

Geschiedenis van de astronomie

- Geschiedenis van het Copernicanisme. Ter oriëntatie: Robert S. Westman, *The Copernican Question* (2011).
 - Studie van argumentaties tegen het Copernicanisme, 1543-1700.
 - Een katholiek Copernicaan na Galilei: studie van een aspect van het werk van Govaert Wendelen.
 - Grondige studie van het Copernicaanse debat in de Republiek na Descartes.
- Tussen Ptolemaeus en Copernicus: receptie van Tycho Brahe's derde weg in de astronomie in de 17^e eeuw.

- Geschiedenissen van de astronomie uit de 17^e of 18^e eeuw.
- Tycho Brahe's assistenten: een bio-bibliografische studie.

Geschiedenis van de astrologie

- De apocalyptische terugkeer van Jupiter en Saturnus. Grondige studie van de geleerde- of populaire houding tegenover grote planetaire conjuncties in de vroegmoderne tijd.
- Een 15^e-eeuwse Nederlander in het hart van de Italiaanse Renaissance: studie van de astronomische en astrologische teksten van Paulus van Middelburg.
- Antwerpse astrologen heersen over Europa: de astrologen-dynastie De Laet (c. 1470-1560).
- Astrologie en weersvoorspelling: achtergronden en ontwikkeling van het genre van de *Ephemerides meteorologicae*: Nederlanden, Engeland, Italië.
- Profeten in een tijd van onttovering. Studie van prognosticatie-cultuur in de tweede helft van de 17^e eeuw: Frankrijk, Engeland, Duitsland.
- De vele vetes van de Franse koninklijke mathematicus-astroloog Jean-Baptiste Morin (1583-1653).
- Empirisch onderzoek naar hemelinvloeden in de late 17^e eeuw: voorbereidende studie van de astro-meteorologische manuscripten van John Goad (Oxford, Bodleian Library).
- Astrologie in de Verlichting: studie van het werk van Giuseppe Toaldo.
- Vóór Pierre Bayle's *Pensées diverses*: bibliografie en studie van traktaten over specifieke vroegmoderne kometen.

Wetenschap en religie

- *God spreekt de taal van de gewone gelovige*: studie van de rol van accommodatie-argumenten in de vroegmoderne wetenschap.
- Gods andere Boek: studie van een voorbeeld van natuurlijke theologie in de vroegmoderne periode.
- De Bijbel als bron van wetenschappelijke kennis: studie van een voorbeeld van Mozaïsche natuurfilosofie in de vroegmoderne periode.

Demonologie en magie

- De eerste vroegmoderne katholieke hekserijscepticus: uitgave en eerste studie van Cornelis Loos' *De vera et falsa magia* (1592).
- Studie van een onbekend hekserijproces uit de Zuidelijke Nederlanden.
- Genezen op afstand: aspecten van het vroegmoderne debat over de wapenzalf.

Dr. Stijn Van de Perre (Stijn.VandePerre@UGent.be)

Onderzoeksgebied: Fiscale geschiedenis van de lange 19de eeuw (1830-1914); aspecten van de geschiedenis van de hulpverlening (1796-1925).

Mogelijke onderwerpen

Belastingen

- Parlementaire debatten over belastingwetten (gevalstudies).
- Conflicten over belastingen. Een studie over procesvoering (gevalstudies).
- Fiscale fraude: de morele discussie, de discussie over de omvang en betekenis, gevalstudies .
- Fiscale fraude om electorale doeleinden. De rol van kiesverenigingen.
- Gedragsregels voor de fiscus: de verhouding tussen staat en burger.
- Het petitierecht en fiscale verzuchtingen.
- Communautaire spanningen in de administratie van Financiën.

- Spotprenten over belastingen.

Hulpverlening

- De rol van vrijwilligers in de openbare en private hulpverlening.
- De financiering van de openbare en private hulpverlening.
- Een profielstudie van initiatiefnemers van liefdadige of filantropische werken. Herkomst, achtergronden en motivatie(s).
- Een gevalstudie over een hulpverleningssector.
- Een gevalstudie over een liefdadige of filantropische organisatie.

Prof. dr. Steven Vanderputten (steven.vanderputten@UGent.be)

Onderzoeksgebied 1: geschiedenis van de centrale middeleeuwen (900-1200), met onder andere sociale en culturele geschiedenis van het kloosterwezen; bisschoppelijke identiteiten en zelfrepresentatie; religieus leiderschap (institutioneel en anderszins); vrouwelijke religieuze gemeenschappen en hun leiders; familiale en andere netwerken bij de lekenelites; aspecten uit de ontwikkeling van religieuze affecten en devotie; rituelen en performatieve aspecten van publiek gedrag; collectieve herinneringscultuur; cognitieve en materiële aspecten van het schriftgebruik; doodsbeleving en commemoratieve praktijken; conflictbeheersing.

Onderzoeksgebied 2: receptie van de middeleeuwen van de zeventiende tot de twintigste eeuw, met bijzondere aandacht voor de beeldvorming met betrekking tot religieuze groepen en bewegingen.

Eigen voorstellen zijn steeds welkom. Mogelijke thema's/onderwerpen:

1. Het middeleeuwse kloosterwezen

- a. Het begrip 'kloosterorde': een semantisch en institutioneel onderzoek naar het vroegste gebruik van de term (12de eeuw).
- b. De kloostergebruiken van Cluny in de Lage Landen: onderzoek naar overlevering en gebruik (12de-13de eeuw).
- c. De opkomst van de Cisterciënzers en Premonstratenzers in de Lage Landen (c. 1120-1140): een reconstructie van de rol van regionale machtsnetwerken.
- d. Abtspromen in Vlaamse kloosters (1150-1500): opleiding, sociale afkomst, recrutering,...
- e. De Gallia Christiana (17de-18de eeuw) als bron voor de studie van het middeleeuwse kloosterwezen in Vlaanderen.
- f. Hervormingen in het kloosterwezen (tiende-twaalfde eeuw) in de negentiende-eeuwse en vroeg-twintigste-eeuwse historiografie.
- g. Negentiende-eeuwse kloostermonografieën in context: eigentijdse ideologische agenda's en het middeleeuwse verleden.
- h. Een studie van het wetenschappelijke oeuvre van Nicolas-Nobert Huyghebaert (+ 1982), specialist van het middeleeuwse kerkwezen in West-Vlaanderen.

2. Vrouwen in de middeleeuwse Kerk

- a. Vrouwen als leiders: een onderzoek naar de recrutering, sociale afkomst, beleid, en culturele nalatenschap van abdisen en priorinnen (Lage Landen, tot 1200).
- b. Een onderzoek naar het ritueel voor de wijding van abdisen (tiende-dertiende eeuw): mannelijke perspectieven op een vrouwelijke leidersfunctie onderzocht aan de hand van verhalende bronnen en liturgische handboeken.
- c. Vrome maagden of lastige kwezels? Middeleeuwse vrouwengemeenschappen in de ogen van katholieke historici van de zestiende tot achttiende eeuw.

- d. Waarom hebben vrouwenkloosters uit de volle middeleeuwen zo weinig bronnen nagelaten? Een onderzoek naar het wedervaren van hun archieven, bibliotheken en literaire nalatenschap vanaf de late achttiende eeuw tot nu.

3. Intellectuele en spirituele cultuur

- a. De school rond Gerbert van Aurillac: een laat-tiende-eeuws Harvard?
- b. Humilitas: discoursanalyse van biografische teksten die verwijzen naar de deugd van de nederigheid.
- c. Monastieke architectuur als verbeelding van het hemelse Jerusalem. Een case-study op basis van archeologische verslagen, iconografie en verhalende bronnen.

4. Geletterdheid en individualiteit

- a. Individuele en collectieve perspectieven in kronieken (12de-15de eeuw).
- b. Chaotisch broddelwerk of juridisch egodocument? Een onderzoek naar de Collectio Attrebatensis, een verzameling conciliaire en patristische teksten uit de late elfde eeuw.
- c. Familiale herinneringen bij de 'kleine adel' en de plattelandsbevolking in de twaalfde en dertiende eeuw.
- d. De historiografische verbeelding van de kroniekschrijver Herman (12de eeuw) en de geschiedenis van de stad Doornik.

5. Doodsbeleving en commemoratieve praktijken

- a. De 'heilige dood' in de biografische literatuur van de Lage Landen (12de-15de eeuw).
- b. Een inventarisatie en socio-culturele studie van de graven van hooggeplaatsten in Vlaamse kloosters (9de-15de eeuw).

6. Conflict management tijdens de volle middeleeuwen

- a. Rituele oorlogvoering en haar sociaal-economische achtergronden (10de-13de eeuw).
- b. Boete en penitentie als politiek discours in de elfde en twaalfde eeuw.
- c. Morele argumenten in de middeleeuwse omgang met conflicten: case-studies.
- d. Ruimtelijkheid in middeleeuws conflictgedrag: doelbewust gekozen locaties voor conflicten en hun symbolische en sociale betekenis.

Dr. Lindsey Vandevoorde (lindsey.vandevoorde@ugent.be)

Onderzoeksgebied: Principaat (27 B.C. – 284 A.D., west-Romeinse Rijk); sociale status en sociale mobiliteit; Romeinse stad; municipaal verenigingsleven; slaven en vrijgelatenen; Keizercultus; Latijnse epigrafie; sociologische benaderingen

Mogelijke onderwerpen:

Sociale status en sociale mobiliteit

- De Romeinse 'middenklasse' en hun streven naar prestige (e.g. rol van relative deprivation, competitie tussen gelijken, interactie met hogere ordines...)
- Augustalen en aanverwanten (Lares cultus, Apollinares, Concordiales, Mercuriales...): onderlinge differentiatie
- Sociale mobiliteit en familiale strategieën (adoptie/adrogatie, netwerken...)
- Burgerrechten en toegang tot het 'publieke leven'
- Wettelijke positie van vrijgelatenen, formele en informele vrijlating, mogelijkheden tot 'upgraden' burgerrecht
- *Honestiores* en *humiliores*: focus op 'regular Romans'

De Romeinse stad

- Romanisatie en tribale organisaties (e.g. civitates in Gallia)
- Stedelijk leven: symbolisch gebruik van ruimte, belang van zichtbaarheid en *presentation of the self*
- De stad als blauwdruk/sjabloon voor supra- en intra-stedelijke organisaties
- Uitdrukkingen van macht en complexe machtsrelaties
- Rol van slaven en vrijgelatenen
- Lokale ontwikkelingen en interpretaties: Lyon, Nîmes, Narbonne, Ostia, Brixia, Verona, Misenum, Herculaneum, Pompeii...

Municipaal verenigingsleven

- Professionele, cultische, funeraire... collegia en hun onderlinge interactie (institutioneel perspectief)
- Belang van het college voor diens leden (individueel perspectief)
- (On)macht van de stadsraad (institutioneel, sociaal, symbolisch)
- Serviele verenigingen: integratie van slaven en vrijgelatenen?

Keizercultus

- Ontstaanscontext: Oost-Romeinse rijk en de aloude heerserscultus vs. ex novo ontwikkeling in het West-Romeinse rijk
- Ontwikkeling: top-down vs. bottom-up? (e.g. provinciale vs. stedelijke ontwikkelingen)
- Discours en de Keizer (Republiek en geclaimde continuïteit)

Eigen voorstellen worden op enthousiasme onthaald!

Prof. dr. Rudi Van Doorslaer (Rudi.VanDoorslaer@ugent.be of rudi.vandoorslaer@cegesoma.be)

Onderzoeksgebied: Sociale geschiedenis na 1750; onderzoekslijn: oorlog, crisis en maatschappij

Onderzoeksgebieden: Belgische politieke en sociaal-culturele geschiedenis van het interbellum tot en met jaren 1960. Enkele aandachtspunten: Tweede Wereldoorlog (bestuur, verzet, justitie,...), Koude Oorlog, de Spaanse burgeroorlog, communisme en anticommunisme, migratiegeschiedenis en Joodse geschiedenis in het bijzonder, geschiedenis van terrorisme in België (CCC, extreemrechtse groepen, Bende van Nijvel, moslimterrorisme). Eigen voorstellen die in deze thema's passen zijn zeker welkom.

Mogelijke onderwerpen:

Migratie

- Witrussen in België en hun politieke connecties
- De Armeense migratie in België en de hedendaagse herinnering aan de genocide
- Prosopografie van meerdere generaties migranten in een (Vlaamse) stad
- Migratie uit het Oostblok en de Koude Oorlog (1950-1970)

Spaanse burgeroorlog (Nieuw met stip!)

- Belgen in/en de Spaanse burgeroorlog (Internationale Brigaden, gezondheidsdienst, etc.) (op basis archieven van de Brigaden die door de Russische archieven online werden geplaatst). Eventueel prosopografisch onderzoek.

Tweede Wereldoorlog

- De exodus in mei 1940 (geschiedenis en herinnering)

- De socialisten en het verzet in WO II
- Prosopografische analyse van verzetskernen (lokaal of ideologisch: partizanen, Nationaal Koninklijke Beweging, Verdinaso in het verzet,...)
- Biografische studies van verzetsmensen
- Het clandestiene verzet in de perceptie van de exilregering in Londen
- Belgische advocaten en de Duitse Krijgsraden tijdens de Tweede Wereldoorlog
- De strijd tegen de gemeenrechtelijke criminaliteit tijdens WO II. Bezetter en bezette land: dezelfde strijd? Diverse deelonderwerpen mogelijk.
- Vlaamse fotografen tijdens de bezetting
- Beeldende kunstenaars in Vlaanderen tussen collaboratie en verzet

Staat en democratie

De inwendige veiligheid, de subversie en de politie- en inlichtingendiensten. Diverse onderwerpen mogelijk, voor, tijdens en na WO II.

- De politieke sectie van de Gerechtelijke politie bij het parket van de procureur des Konings te Antwerpen: visie van magistratuur en politie op diverse subversieve bewegingen en strekkingen in de dossiers aangelegd inzake communisme, trotskisme, VNV, Verdinaso, diverse Vlaams-nationalistische splintergroepen, Nationaal Legioen, Duitse organisaties (1930-1940).
- Politie in de Koude Oorlog. Communistische bewegingen, 1945-1960
- De ultra's van het Leopoldisme (jaren 1940 en 1950); de anticommunistische onderwereld, o.m. op basis parketdossiers uit Antwerpen en Brussel.
- De Russische militaire spionage in België en het Rode Orkest, tijdens en na WO II
- De activiteit van de eerste Vlaams-nationalistische verenigingen in de nasleep van de repressie na de Tweede Wereldoorlog (in co-promotie met dr. Koen Aerts)

De erfenis van het verzet na WO II

- De rol van de verzetsorganisaties in Vlaanderen in de decennia na WO II
 - Verzetsgroepen in Antwerpen na WO II: het 'Coördinatiecomité' in het vizier van de politiediensten (1944-1960)
- De septemberweerstanders: waarheid of fictie?
- Moord en doodslag bij de bevrijding. Uitzondering of regel? Volkswraak of afrekening? (vele politiedossiers)
- Het voortleven van netwerken van leden van inlichtingsdiensten na WO II (dossiers erkenning inlichtingsagenten)
- Verwevenheid tussen verzet en criminaliteit? De sociale geschiedenis van de misdaadbendes in Limburg en de Kempen in de jaren 1940
- De zwanenzang van het verzet. Analyse van de naoorlogse pers van verzetsbewegingen en hoe zij hun eigen tanende rol evalueren.

Andere

- Het anticommunisme in socialistische middens voor, tijdens en na WO II
- Publieksgeschiedenis: de betekenis van de oorlogsgeschiedenis voor de Heemkundige kringen in Vlaanderen na 1945
- Koude Oorlog. De Belgen bang voor een inval van de Sovjets?

Milieu en milieubeweging

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis heeft de voorbije jaren gewerkt aan een thematische verbreding van de collectie in de richting van de milieubeweging. Zeker nu een eerste generatie van oprichters stilaan verdwijnt, bestaat het gevaar dat samen met hen ook veel historisch waardevolle documenten verloren gaan. We zijn er op korte tijd in geslaagd een belangrijke bronncollectie over de milieubeweging in Vlaanderen uit te bouwen. Deze bronnen zijn nu in grote mate beschikbaar voor onderzoek. Daarom lijkt het moment ons ook geschikt om enkele onderzoekspistes te suggereren die bij uitstek geschikt zijn voor een masterscriptie.

1. Het ontstaan van lokale bewegingen rond een actie of een natuurgebied

De ontstaansgeschiedenis van veel lokale bewegingen op zich zal niet zo interessant zijn en bovendien is er per beweging meestal te weinig materiaal voor een scriptie. Het potentieel ligt eerder in de vergelijking tussen verschillende kleine initiatieven. De student kan op zoek gaan naar de gelijkenissen en verschillen tussen de motivaties en het discours van lokale groepen (en eventueel het verdere succes van de beweging). Verder kan ook geanalyseerd worden welke achtergronden de sleutelfiguren hebben. Een aantal interessante casussen zijn onder andere: de Bourgoyen, de Blankaart, de Gulke Putten, de Gentse havenzone, de uitbreiding van de Zeebrugse haven, de verdieping van de Schelde ...

Archiefmateriaal bij Amsab-ISG:

- Natuurpunt West-Vlaanderen, Actiegroep Bourgoyen-Ossemeersen, Federatie voor Milieubescherming van het Gewest Gent (FMG), Actiecomité Milieubescherming Merelbeke, Natuurreservaten, Behoud Natuurschoon 's Gravenwezel/'s Gravenwezel vijf voor twaalf, Hart van de Kempen, Schotens Actiecomité Leefmilieu (Schal), Leefmilieu/Groencomité Halle, (Vrienden van het) Zoerselbos, Actiegroep Polders Leefmilieu, Benegora (Antwerpse haven), Brechtse Heide/Tremelheide, Vrieselhof, Schijnvallei, Kalmthoutse Heide/De Maatjes, André Mertens, SOS Oosterschelde, Hugo Lejon ...

2. Het spanningsveld tussen natuurstudie, natuurbehoud en milieubescherming

Voor de Bond Beter Leefmilieu is een deel van het werk al gedaan door Kristof Vets, maar hij belicht de problematiek enkel vanuit het perspectief van de Bond zelf, en niet vanuit het standpunt van de lokale groepen. Casussen zijn bv. Red de Voorkempen en Maaslandse Milieuactie (MaMa). Verder kan het onderzoek uitgebreid worden naar de andere bewegingen (bv. Natuurreservaten, de Wielewaal, JNM). Er kan ook gekeken worden of dit conflict tussen de bewegingen onderling speelt.

Archiefmateriaal bij Amsab-ISG:

- BBL, Natuurreservaten, BJN/JNM, Agalev, Red de Voorkempen, Maaslandse Milieuactie (MaMa)
- Elders: Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon, De Wielewaal, interviews met betrokkenen

3. Het ontstaan van de groene beweging in België: de pioniers

Voor Nederland is deze oefening in een belangrijke mate reeds gedaan, voor België echter veel minder. Nochtans zijn er belangrijke bronnen beschikbaar voor dit onderzoek en zijn een aantal pioniers (of mensen die hen goed kenden) nog in leven. Een aantal interessante invalshoeken zijn o.a. interviews met en prosopografieën van deze vroege figuren, analyse van hun discours, motivaties etc.

Interessante figuren:

- Luc Versteylen, Guido Van Steenberghe, Guido Steenkiste, Flip Polk, Jan Hublé, Paul Houwen, Eckhart Kuijken, Edgard Kesteloot, Michel Didisheim, Marcel Verbruggen, Paul Staes ...

Archiefmateriaal bij Amsab-ISG:

- Guido Van Steenberghe, Guido Steenkiste, NJN/BJN, Natuurreservaten
- Elders: Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon, De Wielewaal

4. De groene beweging en de milieuwetgeving en -regelgeving

Eind de jaren 1980 en in de jaren 1990 zorgden een aantal aanpassingen aan de wetgeving en de introductie van een aantal nieuwe wetten en regelgevingen voor heel wat beroering in de groene beweging en daarbuiten. Zowel de standpunten en reacties van de groene beweging, als de interactie en wrijvingen met andere bewegingen (bv. boeren, grootgrondbezitters, de SP, de CVP, de VU ...) kunnen erg interessant zijn. Dit onderwerp zou ook kunnen dienen voor andere opleidingen, zoals politicologie of rechten.

Casussen:

De duinenproblematiek en het duinendecreet, de mestactieplannen, de MINA-plannen, algemene en bijzondere plannen van aanleg, de groene hoofdstructuur ...

Archiefmateriaal bij Amsab-ISG:

Natuurreservaten, BBL, SEVI, Norbert De Batselier, pers, Agalev, Red de Voorkempen

Elders:

De Boerenbond, VU-archief, CVP-archief, pers, wet- en regelgeving

5. De samensmelting van lokale bewegingen tot regionale en provinciale koepels

Aansluitend op onderwerp 1: het verdere groeiproces en de beginnende samensmelting. De redenen en de dynamiek rond de vorming van regionaal en provinciaal overkoepelende milieuverenigingen. De BBL zelf heeft sinds begin jaren 1980 geprobeerd provinciaal overkoepelende groepen in het leven te roepen. In de provincie Antwerpen is dit nooit van de grond gekomen, ondanks het feit dat Agalev juist in deze provincie de hoogste scores haalde. De reden hiervoor is onbekend. Een vergelijking tussen de verschillende koepels in de provincies kan dus ook interessant zijn.

Archiefmateriaal bij Amsab-ISG:

- Red de Voorkempen, Milieu Overleg Kempen (MOK), Antwerpse Milieufederatie (AMF), Milieukontaktgroep Regio Antwerpen (MIKRA), Agalev, BBL.

Ook voor alle andere scriptiesvoorstellen die worden gemaakt op basis van archiefmateriaal bewaard in Amsab-ISG, kan met prof. Van Goethem contact worden genomen.

Prof. dr. Eric Vanhaute (Eric.Vanhaute@UGent.be)

Onderzoeksgebieden: land en eigendom, boerensamenlevingen en rurale geschiedenis, ruraal protest, wereldgeschiedenis, voedsel en ongelijkheid, economische en sociale geschiedenis, familie- en bedrijfs geschiedenis.

Mogelijke onderwerpen:

A/ Land en eigendom.

1. **Bezit in België en Europa:**

(i.s.m. drs. Pieter De Reu, contacteer Pieter.Dereu@UGent.be)

- Denken over en het beheer van vastgoed en eigendom:
 - Staat en eigendom: invoering en receptie van de republikeinse wetgeving (1795), de invloed van economische crisissen op het beleid inzake private eigendom, de 'napoleontische' assimilatiepolitiek vergeleken met andere Europese

eigendomsrechten, types grondbelasting in Europa, de regulering van vastgoedmarkten en herverdelingsmechanismen.

- De staat als eigenaar: het beheer van het openbare domein, de onteigeningspraktijk in Europa.
- Denken over bezit: concepten van eigendom in de praktijk (vb. Quesnay, Proudhon, de Soto), fysiocratische ideeën in België en Europa, utopisch socialisme geïnspireerd door het 'agrarisme' (vb. Napoleon De Keyser, Joseph Toussaint), debatten over grondbezit in de Belgische parlementen (gedomineerd door grondeigenaars), incentives tot productiviteitsverhoging.
- De totstandkoming van de sociale wetgeving op de kleine landeigendommen (1897) of van erfregeling van de kleine nalatenschappen (1900).
- De eerste pogingen tot de uitbouw van een kadasterwerking in West-Vlaanderen, in de periode 1795-1808.
- Een Franse belastingadministratie in de Belgische gewesten (1795-1814): de moeizame start van een administratie voor zekerheidsrechten (hypotheekbewaring).
- Advertenties van immobiliënverkoop als spiegel van een verbeterende informatie-inwinning (a.d.h.v. krantenonderzoek).
- Vermogenshiërarchieën in de Zuidelijke Nederlanden/België:
 - De Vlaamse land- en pachtmarkt in de eerste helft van de negentiende eeuw.
 - Onderzoek naar (de opbouw van) bezit en fortuin aan de hand van erfenisaangiften.
 - De hypothecaire schuldenlast in het negentiende-eeuwse België.
 - De studie van gemeentelijke belastingdocumenten in de negentiende eeuw (bezitsverhoudingen, politieke vs. economische macht, 'coqs du village').
 - Krediet op het platteland: kwantitatieve en kwalitatieve analyse van landbouwleningen (eind 19de-begin 20ste eeuw).
 - Lokalisatie en beschrijving van het grootgrondbezit in België aan de hand van de gedrukte lijsten van verkiesbaren voor de senaat (1830-1894).

2. 'Grond' in de Belgische kolonies:

(i.s.m. drs. Sven Van Melkebeke, contacteer Sven.Vanmelkebeke@UGent.be)

- Concurrentie tussen verschillende sectoren, niet enkel over arbeid, maar ook over land (mijnen, plantages, missies, ...).
- Debatten in België over landverdeling in kolonies (welke visies, voorbeelden uit andere kolonies, ...)
- Onderzoek ter plaatse naar verlenen concessies, vacance de terres: hoe, wie, ...
- Impact van proefstations (INEAC) op landgebruik, productiviteit, ...
- Regionaal onderzoek: welk landregime in welke regio en waarom (smallholding, plantage, ...)
- Stadsontwikkeling in comparatief perspectief: Europese wijken, cités indigènes, ...

3. Landhervorming, gemene gronden en ruraal protest (casusonderzoek, vergelijkend onderzoek – België, andere delen van de wereld)

(i.s.m. dr Hanne Cottyn, contacteer Hanne.Cottyn@UGent.be)

B/ Boerensamenlevingen.

1. De plattelandssamenleving in de Zuidelijke Nederlanden/België:

- Landbouwmarkten en marktcircuits op het Vlaamse platteland en in West-Europa, 18de-19de eeuw.
- De plattelandscrisissen van de jaren 1794/95 en 1840 (armoede, overheid, criminaliteit...).

- Arbeid op het platteland aan de hand van enquêtes, 19de eeuw.
- Opkomst van kunstmest /mechanisering in de Belgische landbouw.
- Sociale en economische studie van een gemeente of lokale gemeenschap sinds 1800 (mogelijk in vergelijkend perspectief); bezitsverhoudingen in een gemeente; bezit en ongelijkheid, vermogenshiërarchie etc.
- Sociale verhoudingen in Oost-Vlaanderen op basis van de individuele resultaten van de volkstelling 1846, 1856 en 1866 (Rijksarchief Gent).
- Analyse van sociaal-economische statistieken van België, 19de en 20ste eeuw, online databank: <http://www.hisstat.be/nl/index.html> en <http://www.lokstat.ugent.be> (voorstellen te bespreken).
- Arbeid en arbeidsrelaties in de Zuidelijke Nederlanden/België 1500-2000: synthese studies over de arbeidsverhoudingen, in het kader van een internationaal project: <https://collab.iisg.nl/web/labourrelations>

2. Boerensamenlevingen in een vergelijkend perspectief: (i.s.m. dr. Hanne Cottyn, contacteer Hanne.Cottyn@UGent.be):

- Data over boerensamenlevingen, analyse van internationale datasets (landbouw, verstedelijking, prijzen en lonen, vermarkting, demografie etc).
- Het inhoudelijk debat over de 'peasant': wat en wie is een boer?
- Boeren, boerenorganisaties en boerenverzet, verleden en heden (bv de boerenbeweging La Via Campesina).
- Casuonderzoek zoals Oost-China, Midden- en West-Afrika, Latijns-Amerika: boerengemeenschappen en de relatie tot de ecologische, sociale, economische omgeving).

3. Landbouwpolitiek, verplichte tewerkstelling, arbeidsmigratie in Midden-Afrika (Congo, Ruanda-Burundi):

(i.s.m. drs. Sven Van Melkebeke, contacteer Sven.Vanmelkebeke@UGent.be)

- Koffie in Congo en Ruanda (economische analyse: productie, ...).
- De relatie mijnbouw en koffiebouw in Oost-Congo en Ruanda (rekruteringen, ...).
- Plantages, paysannats.
- Landbouwpolitiek.
- Landbouwinstellingen: organisatie en werking (Cafco, SAAK, INEAC, Protanag, ...).
- Verplichte tewerkstelling en reacties lokale bevolking in Congo en Ruanda (plantages, mijnbouw, weg- en spoorwegaanleg).
- Inhoudelijk debat 'vrije' en 'onvrije' arbeid'.
- Koloniale arbeidswetgeving, sociale politiek.
- Onderzoek naar Commission Permanente pour la Protection des Indigènes (wie, wat, resultaten, ...) j. goederenketens (koffie, bananen, cacao, thee, ...).

4. De rurale samenleving in de Andes in historisch, comparatief en globaal perspectief:

(i.s.m. dr. Hanne Cottyn, contacteer Hanne.Cottyn@UGent.be)

- Landhervorming en 'agrarian question(s)' m.b.t. inheemse gemeenschappen.
- De co-existentie van lokale gemeenschappen en extractieve industrieën (opties: toegang tot natuurlijke hulpbronnen, evolutie van de mijnsector, arbeidsrelaties en migratie).

C/ Familie- en bedrijfsgeschiedenis.

(i.s.m. drs. Tobit Vandamme, contacteer Tobit.Vandamme@UGent.be)

- Imperium Empain, Belgisch grootkapitaal in de wereld (op basis van kranten etc).
- Onderzoek aan de hand van familie- en bedrijfsarchieven, archieven van hinderlijke inrichtingen etc; voorbeelden: Meyvaert Glass Engineering (Gent), Veuve De Schepper et Fils

(Waarschoot), touwslagerij Vermeire (Hamme), Wood (Antwerpen), juttespinnerij Dacca (Temse), de likeurstokerij in Gent, de haarsnijderij in Lokeren, de Oost-Vlaamse baksteenindustrie, fabrieksdirecteur Fernand van Ackere (archieff KADOC) etc.

(dit zijn slechts enkele voorbeelden: er zijn verschillende archievensgidsen beschikbaar).

- Onderzoek naar lokale dynastieën belastingsambtenaren en de opbouw van een fiscale administratie (voornamelijk West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen), aan de hand van bronnen in gemeentelijke en provinciale archieven, lokale instellingen uit het late ancien régime (griffiersarchieff, schepenbanken), louter wettelijke bronnen en uitgegeven almanachs. Focus op de periode 1795-1830, 1830-1914 of 1900-1960.
- Biografieën van ministers van Financiën: Jules Malou, Walthère Frère-Orban, Edouard Mercier.
- Emancipatorische arbeidersbewegingen in het Meetjesland.
- Het landbouwbedrijf op het einde van de negentiende eeuw, het landbouwbedrijf op het einde van de Tweede Wereldoorlog (op basis van belastingarchieven).
- Het kadaster als bron voor industriële geschiedenis.
- Verklaringsfactoren voor de ongelijke industriële ontwikkeling in Oost-Vlaanderen (1750-1950).

D/ Globale ongelijkheid.

- Ongelijkheid en sociale polarisatie in het wereld-systeem (analyse van het debat, toetsing van parameters).
- Analyse van een goederenketen in de twintigste-eeuwse globaliserende economie / binnen de context van verschuivende mondiale verhoudingen. Opties: zilver, goud of aluminium.

E/ Honger en overvloed.

- Onderzoek naar de productie, de verdeling en de consumptie van voedsel doorheen de geschiedenis. Sociale, culturele en economische betekenis van eten, drinken, van overvloed en honger in een vergelijkend perspectief. Patronen van verandering in het telen, verdelen en consumeren van voedsel.
- Voedselproducten als nieuwe ecologische en sociale 'frontiers', de voedselketens via het volgen van één product: suiker, banaan, soja, palmolie, thee, aardappel etc.
- Nieuwe voedselproducten in het dieet: aardappel, suiker, koffie, thee, tabak (literatuuronderzoek, krantenonderzoek).
- Hongersnoden, voedselcrisisen (reactie van de bevolking, rol van de overheid etc). Voorbeeld: hongersnoden in Belgisch Congo en Ruanda/Burundi.
- Eten en honger in verhalende bronnen. Onderzoek naar de levensstandaard in de 18de en 19de eeuw in een globaal-vergelijkend perspectief aan de hand van reisverhalen of de pers (zeer veel online beschikbaar). Mogelijke invalshoeken zijn: volgen van één product, een vergelijkend onderzoek, onderzoek naar een regio etc.

Eigen voorstellen welkom.

Dr. Lieve Van Hoof (lieve.vanhoof@ugent.be)

Onderzoeksgebied: socio-culturele geschiedenis van de Late Oudheid en de Keizertijd; Griekse en Latijnse epistolografie, retoriek en historiografie; sociale netwerkanalyse; politieke en kerk-politieke besluitvorming in de Late Oudheid

Mogelijke onderwerpen:

- Brieven, redevoeringen, geschiedwerken in de socio-politieke context van de Late Oudheid en/of de Keizertijd: brieven als middel tot (zelf-)promotie, retoriek als instrument van politieke actie, relatie historiografie - politiek, ...
- (Digitale) sociale netwerkanalyse op basis van laat-antieke briefcollecties of geschiedwerken: synchrone, diachrone, prosopografische, ... selecties
- Sociale rol en positie van culturele figuren: redenaars, kunstenaars, filosofen, ...
- Laat-antieke briefcollecties (bv. Libanius, Basilius, Gregorius van Nazianze, Theodoretus, Symmachus, Sidonius Apollinaris, Cassiodorus, ...): (zelf)presentatie, thematische studie, receptie, ...
- Politieke besluitvorming in de Late Oudheid: op stedelijk niveau (Libanius); op keizerlijk niveau (Libanius, Synesius, ...)
- Besluitvormingsprocessen op kerkelijke concilies: studie van de Acta van een laat-antiek concilie

Prof. dr. Peter Van Nuffelen (Peter.VanNuffelen@UGent.be)

Onderzoeksgebied: antieke geschiedschrijving; geschiedenis, literatuur en geschiedschrijving van de Late Oudheid (284-800 n.Chr.); godsdienstgeschiedenis van de Oudheid (Grieks-Romeinse religies, antieke christendom).

Afhankelijk van het onderwerp kan kennis van het Grieks of Latijn noodzakelijk zijn.

Mogelijke onderwerpen:

Historiografie

- Historische methode en wereldbeeld van een laat-antiek historicus, bijvoorbeeld:
 - Agathias (6^{de} eeuw, Grieks, ten tijde van Justinianus)
 - Theophylactus Simocatta (7^{de} eeuw, Grieks, ten tijde van Mauricius)
 - Isidorus van Sevilla (7^{de} eeuw, Latijn, Ostrogothen)
 - Pseudo-Gelasius van Cyzicus (5^{de} eeuw, Grieks, schrijft over Constantijn)
 - Johannes Malalas (6^{de} eeuw, Grieks, wereldkroniek van Adam tot eigen tijd)
- Studie van een of meerdere fragmentarisch bewaarde historiografen (bv. Symmachus de Jongere, Cassiodorus, enz.)
- Analyse van cruciale gebeurtenissen doorheen de (laat-)antieke geschiedschrijving: bv. de figuur van Augustus, Julius Caesar; de slag bij de Catalaunische velden; ...
- Geografie en geschiedschrijving: beschrijving van Rome in Procopius; waarneming van grenzen in een (groep van) geschiedschrijver; ethnografische digressies in Theophylactus (of andere auteurs)
- Thema's met betrekking tot klassieke geschiedschrijving kunnen in overleg afgesproken worden.

Godsdienstgeschiedenis

- Religieus geweld en tolerantie (heidendom, Christendom, Jodendom), te bestuderen aan de hand van één of meerdere teksten (bv. Joods-christelijke polemische teksten, moslim-christelijke polemiek; heiligenlevens; briefliteratuur); aan de hand van een conflict (bv. donatisme) of een regio (bv. Alexandrië; Antiochië).
- Filosofische opvattingen over godsdienst, in het bijzonder het neoplatonisme (één of enkele auteurs te selecteren: Proclus, Simplicius, Philoponus).
- Economie en de Kerk: economische activiteit van monniken; beschrijving en waardering van economische activiteit in een corpus (bv. *Lives of the Eastern saints* van Johannes van Efeze).

- Hellenistische koningscultus.
- Philo van Alexandrië: conflict met de Romeinse staat; exegetische

Late Oudheid

- Rituele vormen van communicatie (acclamaties, petitieën, processies, ...).
- Studie van een laat-antieke keizer en zijn hof (bv. Leo, Zenon; Justinus II; Tiberius)
- De bisschop in de Late Oudheid: ideaalbeeld; politieke macht; wetgeving, aan de hand van een welbepaald corpus.
- Politieke theorie in de late Oudheid: bv. 'Dialogue about Political Science' (6^{de} eeuw, Constantinopel); geschriften van Severus van Antiochië (6^{de} eeuw, metafysisch leider); historiografen (Theophylactus, Agathias, enz.)

Christelijke oosten

- Christelijke gemeenschappen onder de vroege islam (op basis van Syrische of Armeense bronnen)
- Syrische of Armeense historiografie (kronieken; heiligenlevens)

Eigen voorstellen zijn altijd welkom.

Dr. Carmen Van Praet (carmen.vanpraet@ugent.be)

Onderzoeksgebieden: Sociale geschiedenis na 1750, 19^e- en 20^e-eeuws liberalisme in Europa, emancipatie en sociale vooruitgang, lokaal liberaal verenigingsleven, sociale huisvesting, onderwijs

Mogelijke onderwerpen:

1) Houding van de liberalen tav de kolonie en het imperialistisch denken

Wat was de rol en de houding van liberale beleidsmakers, adviseurs, academici en politici t.a.v. de kolonie en Congo? Hoe strookten de liberale verlichtingsprincipes met het imperialistisch, economisch denken tav de kolonie? Voor 1908 stonden een aantal liberale figuren aan de zijde van Leopold II en werden ze als adviseurs betrokken bij zijn persoonlijk project in Congo. De Belgische annexatie veroorzaakte een diepe identiteitscrisis in de Belgische politiek. Zorgde deze annexatie voor verdeeldheid tussen verschillende liberale figuren/stromingen? Mogelijk uit te werken topics zijn:

- het Belgisch comité van de *Association internationale africaine*
- hoofdaandeelhouder van de progressief-liberale krant *La Réforme* Hector Chainaye (1865-1913)
- figuren als Gustave Rolin-Jaequemyns (1835-1902) en Emile de Laveleye (1822-1892) als lid van *L'institut de Droit international* (**i.s.m. Christophe Verbruggen**)
- de rol van de diplomaat Emile Banning (1836-1898) tijdens de Conferentie van Berlijn (1884) en tijdens de Conferentie tegen slavenhandel in Brussel (1890)
- analyse van Karel Buls (1837-1914) zijn reiservaring in de *Croquis congolais*
- figuren als de Waalse radicaal-liberalen Georges Lorand (1860-1918) en Emile Féron (1841-1918) die zich vanuit de Kamer tegen de Congopolitiek van Leopold II verzetten
- de houding van de Belgisch koloniaal ambtenaar André Ryckmans (1929-1960)
- de egodocumenten van de familie Henri en Hélène Guillaume (Whymys) als ondernemers in Congo
- het beleid van Gouverneur-generaal Félix Fuchs (1912-1916)

- het beleid van de liberale ministers van Koloniën Louis Franck (21 november 1918-11 maart 1924), Edouard Pecher (15 november 1926-28 december 1926), Robert Godding (2 augustus 1945-13 maart 1946 – 12 maart 1947)
- de koloniale onderwijspolitiek tijdens de tweede Schoolstrijd met Auguste Buisseret (23 april 1954-5 juni 1958) als liberale minister van Koloniën

2) Sociaal-liberalisme / houding van de liberale vakbond(en) ten opzichte van maatschappelijke thema's

- tewerkstellingsbeleid van het ACLVB (jaren 80-90)
- evolutie van de visie van het ACLVB rond doodstraf (jaren 1980-1990)
- biografie van Paul Lamborelle (vakbondsvoorzitter van Lokeren, senator voor het arrondissement Mechelen en medestichter van de ACLVB)

3) Liberale vrouwen als vurige voorvechtsters in de abortuskwestie

- politiek beleid van de liberale politica Lucienne Herman-Michielsen
- Nationale Federatie der Liberale Vrouwen
- Nationale Vrouwenfederatie van de PVV/Fédération des dames PLP
- Abortusstandpunt van Adriaan Verhulst (cf. Willemsfondsarchief)
- Houding en visie van Yvette Bützler-Vanneste

4) Pers- en mediageschiedenis

- biografie van televisiepionier Omer Grawet
- biografie van Marcel Styns, hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws*
- cartoons in de liberale pers
- stichting Arthur Vanderpoorten & maatschappelijke impact van het maandelijks televisieprogramma "*De Liberale Gedachte en Actie*" op de openbare omroep
- Biografie van de maatschappelijk geëngageerde journalist Willem Rogghé (1821-1896) (*Het Volksbelang, Gazette van Gent, Baes Kimpe, Morgenblad, Goudmijn des Landmans*)

5) Sociale kwesties/ onderwijs / jeugdzorg / ontspanning

- krantenonderzoek over het optreden van de Parijse anarchiste Louise Michel in Gent (1882)
- analyse van de sociale politiek uitgebouwd door de familie Warocqué in Mariemont
- onderzoek naar de sociale projecten gericht op de jeugd door liberale verenigingen (*Diesterweg, Kindergeluk, Van Crombrughe's Genootschap, Willemsfonds*)
- onderzoek naar de modelscholen opgericht door de *Ligue de l'enseignement*
- onderzoek naar de houding van de *Ligue de l'enseignement* t.o.v. leerplicht voor meisjes
- uitbouw meisjesonderwijs gekoppeld aan de eis voor vrouwenkiesrecht (Jane Brigode, Marie Popelin, Leonie La Fontaine, Marie Parent, Marthe Boël-De Kerchove de Denterghem)
- Werking en houding van lokale Willemsfondsafdelingen in het promoten van Vlaams-liberale cultuurbeleving (Gent, Brugge, Tienen)
- liberale toneelverenigingen: toneelgeschiedenis van Geen Kunst Zonder Nijd tot Toneelgroep Vooruit

6) *Universiteitsgeschiedenis*

- Liberale professoren en tevens schepenen van Onderwijs te Gent en de evolutie van het onderwijsbeleid. Tussen 1848 en 1908 is het Gentse schepenamtb voor Openbaar Onderwijs een exclusief liberale aangelegenheid. De hoogleraren Jules de Saint-Genois, Gustave Callier, Auguste Wagener, Charles Andries, Charles Waelbroeck, opnieuw Andries, Jacob Heremans, Félix Dauge en Remi de Ridder bekleden achtereenvolgens de functie **(i.s.m. Gita Deneckere)**
- De Société Huet. Gustave Callier richt samen met zijn leermeester François Huet, bij wie hij ook assistent is, in 1846 de vermaarde Société Huet op. Deze debatgroep brengt professoren en oud-studenten van de Gentse universiteit samen rond een progressief-liberaal gedachtegoed. De leden discussiëren er over een verbreding van de democratie, over de vrijheidsidealen, over de christelijke moraal en over sociale rechtvaardigheid. Met het verplichte emeritaat van Huet in 1850, houdt de kring op te bestaan. **(i.s.m. Gita Deneckere & Christophe Verbruggen)**
- Monumentenzorg tijdens de 19de eeuw te Gent en de Gentse professoren. Commission des monuments et des sites de la ville de Gand (1823), Cercle Historique et Archéologique de Gand (1893) (cfr. Michiel Berckmoes). De professoren Auguste Voisin, Jules de Saint-Genois, Ferdinand Van der Haeghen, Paul Fredericq, Henri Pirenne, Auguste Wagener en Auguste Van Lokeren (eerste lichting studenten UGent) **(i.s.m. Gita Deneckere)**

Prof. dr. Karel Velle (karel.velle@UGent.be)

Mogelijke onderwerpen:

- Geschiedenis van de ambtenarij (diverse subthema's mogelijk: administratieve vereenvoudiging, arbeidsverhoudingen in de publieke sector, beroepen en beroepsgroepen, ambtenarengroepen, syndicalisme bij de overheid, aansprakelijkheid van de overheid, enz. (19de en 20ste eeuw).
- Corporatisme, professionalisering en nationalisering van de vrije beroepen sinds de 19de eeuw: apothekers, dierenartsen, advocaten, architecten.
- Arbeid & geneeskunde: de geschiedenis van de Belgische arbeidsgeneeskunde (19de eeuw-1940).
- De Belgische aanwezigheid op de internationale penitentiaire congressen.
- De internationale tentoonstellingen in België en de wetenschappen (tweede helft 19de eeuw tot 1940).
- Het beleid van de liberale ministers van Justitie sinds 1830.
- Het beleid inzake het vergoeden van de oorlogsschade: comparatieve studie Eerste en Tweede Wereldoorlog.
- België en de internationale rechtshulp (19de en 20ste eeuw).
- Verenigingen zonder Winstoogmerk, 1921-1940.
- Het ontstaan van de poliklinieken in België.

Prof. dr. Koen Verboven (Koen.Verboven@UGent.be)

Onderzoeksgebied: sociale en economische geschiedenis van de Klassieke Oudheid

Eigen voorstellen zijn altijd welkom, maar thema's die mijn bijzondere interesse wegdragen zijn:

Beroepsleven

Organisatie en arbeidsomstandigheden

- De iconografie van arbeid in de Romeinse wereld
- De *apparitores* ('ambtenaren' zoals *scribae* (klerken), *praecones* (herauten), *lictors*, ...) hun functie in de administratie en hun sociale betekenis
- Schoolmeesters
- *Pistores* (maalders en bakkers)
- *Centuriones* (geografische en chronologische beperking te kiezen in overleg met promotor)

Verenigingen (*collegia*)

- Gilden (verenigingen op basis van beroep), bv.
 - Textielgilden
 - Bakkers/maalders
- Banketten, feesten, en festivals in/door verenigingen
- Religieuze culten van *collegia*
- Collegia en de keizerscultus
- De verenigingen van de *dendrophoren*
- Weldoeners van verenigingen
- *Collegia* in de Republiek vergeleken met de hellenistische *collegia*
- Interne reglementen van verenigingen in vergelijkend perspectief (Rome – Griekse Wereld – Middeleeuwen)
- Voorzitters (*magistri*, *quinquennales*, *praefecti*), *curatores*, penningmeesters, en ander personeel van private verenigingen

Familiegeschiedenissen – historische biografie

Historische biografieën van moderne personen zijn sterk introspectief gericht op 'het binnenste' van het hoofdpersonage. Dit is voor de oudheid quasi nooit mogelijk. Historische biografieën van personen uit de oudheid zijn vooral 'extra-spectief', gericht op de relatie van het hoofdpersonage met zijn historische omgeving. Het biografische is geen onderwerp an sich, maar is een narratief venster op de geschiedenis waar het hoofdpersonage deel van uitmaakt. Net zoals micro-geschiedenis zicht wil krijgen op de grote culturele en sociale historische patronen doorheen de kleine (bvb de geschiedenis van de vork als element van de eetcultuur, zelf element van de sociale cultuur), zo moeten historische biografieën zicht geven op de 'grote' geschiedenis op cultureel, politiek, sociaal en economisch gebied.

- De familie van de Volusii Saturnini
- P. Sestius (praetor 53 v.C.), zijn familie en netwerk

Vrijgelatenen

- Emotionele en morele relatie tussen vrijgelatenen en *patroni* in de Digesten
- Emotionele en morele relatie tussen vrijgelatenen en *patroni* in het werk van Plinius de Jongere
- Emotionele en morele relatie tussen vrijgelatenen en *patroni* in het werk van Fronto en Marcus Aurelius' *Aan zichzelf*

Amicitia, patronage en persoonlijke netwerken

'Vriendschap' (*amicitia*) had voor de Romeinen een heel praktische betekenis. *Amici* werden geacht elkaar materieel voordeel te brengen. De relatie leunde nauw aan bij patronage. Anderzijds mag ook de rol van affectie niet onderschat worden. Thesissen hieromtrent kunnen bijvoorbeeld zijn

- Erfenissen en legaten aan *amici* in de Digesten.
- Leningen aan *amici* in de Digesten.

- ...

Prosopografie van Romeinse (secundaire) steden

Het doel van thesissen in dit thema is om een volledige prosopografie op te stellen van alle personen vermeld in het epigrafisch en literair bronnenmateriaal. Dit houdt in dat hun politieke en religieuze functies worden nagegaan, hun vermogens en beroepen, en hun familiale netwerken. Dit alles tegen de achtergrond van de institutionele en stedenbouwkundige geschiedenis van de stad.

(Passieve) kennis van het Latijn vereist. Voorbeelden:

- Spoletium (383 inscripties)
- Tusculum (697 inscripties)
- Cumae (116 inscripties) en Formia (182 inscripties)
- Beneventum (682 inscripties)
- ...

Prof. dr. Christophe Verbruggen (christophe.verbruggen@UGent.be)

Onderzoeksgebied: sociaal-culturele geschiedenis van de 19de en 20e eeuw, transnationale culturele transfers, culturele elites, geschiedenis van wetenschap en techniek, ecologische geschiedenis, geschiedenis van onderwijs en opvoeding, universiteitsgeschiedenis, sociale netwerkanalyse, digital history, biografieën. Eigen voorstellen zijn welkom.

(Nieuwe) sociale en intellectuele bewegingen

- Nieuwe sociale bewegingen in de jaren 1960 en 1970 bekeken vanuit het perspectief van de gerechtelijke politie (op basis van gerechtelijke bronnen)
- Utopisch socialisme en rationeel socialisme in België, 1815-1914
- Sociale hervormingsnetwerken in de lange negentiende eeuw: een netwerkanalyse
- Correspondentienetwerken van sociale hervormers, voorbeeld: Gustave Rolin-Jaequemyns, Emile de Laveleye (i.s.m. Liberaal Archief)

Milieu en conflict (i.s.m. Amsab ISG)

- Geschiedenis van belangengroepen en collectieve actie: framinganalyse met 'distant reading'- technieken
- De analyse van ego-netwerken van pioniers in de groene beweging, activisten en organisaties
- Natuurbehoud versus natuurstudie en milieubescherming (Natuurreservaten, de Wielewaal, JNM)
- Collectief verzet tegen hinderlijke inrichtingen en vervuiling, 19^{de} en 20^e eeuw
- De definiëring en bestrijding van milieudelicten vanaf 1750. Een vergelijking tussen stad en platteland

Culturele infrastructuur

- Tijdschriften als medium voor transnationale culturele transfers in de negentiende en twintigste eeuw. Onderzoek naar één of meerdere literaire, pedagogische en/of algemeen-culturele tijdschriften op basis van het tijdschrift zelf, redactiearchieven en correspondentie. Voorbeelden: *Minerva. Revue d'éducation internationale et polyglotte* (1909- 1914) en *Zuid en Noord. Revue Internationale Mensuelle* (1910-1912).
- Internationale Congressen en intellectuele samenwerking van wetenschappers, schrijvers en kunstenaars in de tweede helft van de 19de eeuw
- Kinderbibliotheken en kinderliteratuur tijdens het interbellum
- Patronage van beeldende kunst, casus: Gentse professoren

Geschiedenis van onderwijs en opvoeding

- Onderwijsvernieuwers en schoolgemeenschappen: bestuur, leerkrachten en leerlingen
- Kennisuitwisseling met betrekking tot Belgisch en Nederlands onderwijsbeleid in de kolonies, 1890-1940
- Geschiedenis van technisch- en beroepsonderwijs in vergelijkend perspectief (Europa / Verenigde Staten)
- “Distant reading” en citatieanalyse van onderwijstijdschriften
- De geschiedenis van het geschiedenisonderwijs Vlaanderen/België/Europa (i.s.m. Bruno De Wever en Tom De Paepe)
 - Genese van de meest recente eindtermen (jaren 1990)
 - De invloed van de onderwijsinspectie op de didactische praktijk
- Leerboekenonderzoek (i.s.m. Bruno De Wever en Tom De Paepe):
 - Evoluties in leerboeken geschiedenis: onderwerpen, vaardigheden, metageschiedenis
 - Behandeling van gevoelige (inter)nationale historische onderwerpen (genocides, het oorlogsverleden,..)

Vakdidactisch onderzoek (i.s.m. Bruno De Wever en Tom De Paepe)

- Geschiedenisleraren: onderzoek naar hun opleiding, hun opvattingen over geschiedenisonderwijs (kennistheoretische aspecten, vaardigheden, relatie kennisvaardigheden, gebruik van ICT), het maatschappelijk engagement buiten het onderwijs.
- Alternatieve kanalen waarlangs leerlingen in contact komen met geschiedenis (games, films, series, boeken, strips, tentoonstellingen).
- Behandeling van gevoelige thema's in lessen en historische excursies.
- Multiculturaliteit en geschiedenisonderwijs
- De techniek van het lesgeven

Wetenschaps- en universiteitsgeschiedenis (in kader UGentMemorie)

- De ontwikkeling van disciplines, instituten, laboratoria aan de UGent in de alfa, bèta en gammawetenschappen.
- De universiteit als stedelijke vervuiler en/of expert: de gevolgen voor mens en milieu van de laboratoria en instituten van de UGent op de stad en de maatregelen die beiden nemen.
- De ontwikkeling van kernfysica aan de UGent en het Nucleair Instituut in de context van big science.
- Academisch ondernemerschap. Onderzoek naar de institutionele context van ondernemend gedrag en gevalstudies rond Gustave Magnel en het Laboratorium voor Gewapend Beton, de opkomst van de biotechnologie in de late twintigste eeuw, enz.
- Onderzoek naar technologietransfers aan de hand van de parcours van buitenlandse studenten aan Belgische ingenieursscholen.
- Impact van buitenlandse studieverblijven van Gentse academici in het buitenland (USA, Duitsland, enz.).
- Wetenschapsbiografieën, vb. Jan Hublé (1923-2009): bioloog, lokaal en internationaal pionier in het natuurbehoud of de scheikundige Albert Reyckler (1854-1938).
- De Société Huet (°1846): een intellectuele geschiedenis.

Sociale geschiedenis van intellectuele elites

- Transnationale intellectuele netwerken en geleerdengenootschappen in de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden tussen 1780 en 1850
- Revolutionaire Oost-Europese studenten in België en Frankrijk, 1880-1940
- De Mont Pelerin Society: een intellectuele geschiedenis
- De jeugd- en formatieve jaren van Gustave Rolin-Jaequemyns (1835-1902)
- Het antiklerikale netwerk van de markiezin Arconati-Visconti (1840-1923)

- Intellectuele verandering bestudeerd vanuit de correspondentie van de familie Errera en Franz Cumont (i.s.m. Hans Vandevoorde)

Prof. dr. René Vermeir (rene.vermeir@UGent.be)

Binnen het brede onderzoeksveld van de politieke en institutionele geschiedenis van de vroegmoderne tijd, kunnen studenten zich voor hun masterscriptie concentreren op (een aspect van) één van de onderstaande thema's. Voor elk onderwerp is er ruime literatuur en voldoende bronnenmateriaal beschikbaar. Eigen voorstellen zijn uiteraard ook welkom.

Thema (Zuid-)Nederlanders in Castilië en Aragon, Castilianen en Aragonezen in de Zuidelijke Nederlanden

- Nederlanders in het Madrileense hof, tweede helft 16e en 17e eeuw
- De (Zuid-)Nederlandse gemeenschappen in Sevilla, Granada, Cádiz, Valencia, Valladolid, Bilbao, Toledo ...
- De familie Sánchez de Castro y Toledo (regio Dendermonde-Berlare)
- De familie Coloma (regio Bornem)
- De Castiliaanse Natie in Brugge in de 16e eeuw

Thema geschiedenis en theorie van de diplomatieke betrekkingen tijdens het Ancien Regime

- Het *corps diplomatique* van Karel V
- De anglo-Habsburgse betrekkingen onder Karel V
- De Zuidelijke Nederlanden en de Republiek na 1648 (Spaanse ambassade in Den Haag)
- Bourbon-Spanje en de Habsburgse Nederlanden in de eerste helft van de 18e eeuw

Thema oorlog en competitie tussen staten

- Engelse en Franse politieke vluchtelingen in de Habsburgse Nederlanden, 17e eeuw
- De Habsburgse Nederlanden en de Glorious Revolution van 1688
- Frankrijk, Spanje en de Habsburgse Nederlanden na de Vrede van Münster
- De Franse inval in de Zuidelijke Nederlanden tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog
- De rol van kranten en pamfletten (o.m. *La Gazette* en de *Hollandsche Mercurius*)

Thema Opstand en strijd in de Nederlanden, ca. 1560-1650

- Filips van Marnix van Sint-Aldegonde en de Opstand
- Het Gents Kwartier tijdens de Gentse calvinistische Republiek
- De *Reconquista* van delen van de Nederlanden door Farnese

Thema Clerici en de staat

- De politieke rol van bisschop Antoon Triest en aartsbisschop Jacques Boonen, 17e eeuw (ook andere casussen zijn mogelijk)
- De abdij Ter Duinen (Koksijde) tijdens de Frans-Spaanse oorlogen in de 17e eeuw.
- De Brabantse geestelijkheid en de Staten van Brabant
- Kapittels in de Habsburgse Nederlanden

Thema de rol en de werking van instellingen in (voor) de Habsburgse Nederlanden

- Verschillende aspecten van de rechtspraak door de Raad van Vlaanderen, o.m. de rol van lijkschouwingen in procesdossiers
- Migratie en mobiliteit in de Habsburgse Nederlanden, 17e-18e eeuw
- De Hoge Raad voor de Nederlanden te Madrid (tweede helft 17e eeuw)
- Een prosopografie van de ontvangers-generaal van de beden in Vlaanderen

- Rechtspraak voor hovelingen (de Hofrechtbank en de Provoost-Generaal van het Hof)
- De Staten-Generaal in de Habsburgse Nederlanden, 16e-17e eeuw
- Studie van ambtenarendynastieën, vb. de familie Verreycken
- Een studie van een hoofd-voorzitter van de Geheime Raad, bv. Maes of Hovynes
- De standenvertegenwoordiging in Vlaanderen en Brabant, staatsvorming van onderuit
- Institutionele geschiedenis van het graafschap Vlaanderen (kasselrijen, leenhoven, baljuws)
- Wetgeving in de Habsburgse Nederlanden, 17e eeuw (o.m. editie ordonnanties Karel II)
- Politieke implicaties van collectieve acties (bvb. Brussel 1619)

Dr. Lies Vervaet (lies.vervaet@ugent.be)

Onderzoeksgebieden: vrouwen en de rurale economie in de late middeleeuwen, beheer van onroerend goed, historische geografie van het pre-industriële platteland, arbeidsorganisatie op het laatmiddeleeuwse platteland en sociale en economische geschiedenis van de late middeleeuwen.

Eigen voorstellen of suggesties die in deze thema's passen zijn uiteraard welkom.

Vrouwen en hun mogelijkheden in de rurale economie van de late middeleeuwen

- Het grondbezit van vrouwen in een afgebakend gebied (op basis van ommelopers en/of cijnsregisters)
- De participatie van vrouwen aan de pachtmarkt in een afgebakend gebied (op basis van pachtcontracten en/of pachtregisters)
- De invloed van de maritale status van vrouwen op hun participatie op de land- en pachtmarkt doorheen de late middeleeuwen in een bepaalde regio
- De rol van vrouwen in de continuïteit van pachtfamilies op grote exploitaties
- Het (sociaal-economisch) profiel van de vrijgeweiden (*tributarii*) van de Boudelo-abdij (i.s.m. Prof. Dr. Els De Paermentier)

Beheer van onroerend goed

- Het beheer van boscomplexen door grootgrondbezitters (bijvoorbeeld Sint-Janshospitaal Brugge, Rozenbergabdij Waasmunster, Ten Duinen Koksijde,...)
- De pachtpolitiek van grootgrondbezitters (bijvoorbeeld Sint-Janshospitaal Brugge, Potterie-hospitaal Brugge, Magdalena-leprozie Brugge, Boudelo-abdij, Gentse Bijloke-hospitaal, kleinere abdijen...)
- Het beheer van stedelijk onroerend goed door caritatieve instellingen in Brugge (i.s.m. Prof. Dr. Jan Dumolyn)
- Het profiel van de beheerders van onroerend goed van caritatieve instellingen in laatmiddeleeuws Brugge
- De relatie tussen grootgrondbezitters en hun pachters in de late middeleeuwen
- Het profiel van laatmiddeleeuwse (hoeve)pachters
- De evolutie van pachtprizen op de lange termijn (13^e eeuw-21^e eeuw)
- Brandstofvoorziening van de Ten Duinenabdij in de late middeleeuwen (i.s.m. Jan Van Acker van het Abdijmuseum Ten Duinen in Koksijde)

Historische geografie

- Geografische ongelijkheid: de verdeling en het gebruik van de ruimte in laatmiddeleeuwse/vroegmoderne plattelandsgemeenschappen (o.a. op basis van landboeken en met gebruik van GIS)
- Een cartografische reconstructie van de onroerende goederen van institutionele grootgrondbezitters (met gebruik van GIS)

- De opbouw van (omwalde) hoeves in het laatmiddeleeuwse Vlaamse kustgebied (i.s.m. Prof. dr. Wim Declercq)
- De opbouw van het kerndomein van institutionele grootgrondbezitters

Arbeidsorganisatie op het laatmiddeleeuwse platteland

- Loonarbeid op grote landbouwbedrijven (i.s.m. Prof. dr. Thijs Lambrecht)
- Het profiel (grondbezit, pachtgrond, culturele participatie...) van loonarbeiders in het Vlaamse kustgebied in de 16^e eeuw

Sociale en economische geschiedenis van de late middeleeuwen

- Beheer/organisatie van stedelijke hospitalen in de late middeleeuwen/vroegmoderne periode (i.s.m. Prof. dr. Anne-Laure Van Bruane)
- De voedselvoorziening van (stedelijke) hospitalen en andere caritatieve instellingen in de late middeleeuwen
- Landmeters actief in de laatmiddeleeuwse Vlaamse kustvlakte

Prof. dr. Antoon Vrints (antoon.vrints@UGent.be)

Onderzoeksgebied: oorlog, crisis en maatschappij; sociale controle, geweld en conflictregulering; justitie (gerecht, politie, gevangeniswezen) en bevolking; collectieve actie; voedselpolitiek

Mogelijke onderwerpen:

Thema 1: Oorlog, crisis en maatschappij

- sociale geschiedenis van het Belgische nationalisme tijdens en na WO I
- lokaal bestuur in bezet België en Noord-Frankrijk (1914-1918)
- het ideologische discours van de bezetter over België tijdens WO I in vergelijkend perspectief
- sociale, culturele en emotiegeschiedenis van het Belgische leger aan de IJzer
- militaire historiografie van het Belgische leger 1914-1939
- verklikking (WO I en WO II)
- politiek geweld in België tijdens en na WO II
- transitiepolitiek en -justitie (bv. het herstel van de Belgische staat, 1918-1921, zuiveringen)
- oud-strijders (bv. beeldvorming, professionele re-integratie)

Thema 2: Sociale controle, geweld en conflictbeslechting

- justitie en bevolking (criminaliteit en criminalisering, informele en formele reguleringsstrategieën: buurt, dorp, familie vs. politie, justitie en gevangeniswezen: bv. het gebruik van justitie en politie door diverse sociale groepen: het notariaat en het vrederecht als fora voor conflictbeslechting; verwachtingen van justitie, bv. rechtvaardigheidsopvattingen in marktliederen)
- geweld (bv. moord)
- diefstal (bv. diefstal als overlevingsstrategie, jacht- en veldmisdrijven, banditisme in de Franse tijd en tijdens en na WO I, kwantitatieve analyse van gewapende overvallen tijdens WO II)

Thema 3: Contestatie: Protest en collectieve actie

- consumenten-, producenten- en handelaarsprotesten
- huurderprotesten
- voedselrellen
- rurale proteststrategieën
- jagers

Thema 4: Voedsel en voedselpolitiek in tijden van oorlog en crisis

- ravitaillering
- bestrijding zwarte handel en woeker
- voedsel fraude
- voedselprotest
- slaggers, veehandelaars, molenaars en bakkers tijdens de Eerste Wereldoorlog
- de bezetter als consument (WOI en WOII)
- voeding in propaganda en politieke strijd

Prof. dr. Nico Wouters (nico.wouters@ugent.be)

Onderzoeksgebied: Sociale geschiedenis na 1750; onderzoekslijn: oorlog, crisis en maatschappij

Onderzoeksgebieden: 1/ Belgische politieke geschiedenis met bijzondere focus op de Tweede Wereldoorlog en nasleep (Jodenvervolgving, lokaal bestuur, collaboratie, verzet en repressie); 2/ de (academische) geschiedschrijving over WO II in relatie tot de collectieve herinnering; 3/ de rol van overheden in de creatie van herinnering en geschiedenis ('politics of memory'); 4/ de idee en het concept van 'verzoening' toegepast door nationale staten in post-conflictsituaties.

Eigen voorstellen die in deze thema's passen zijn zeker welkom. Dit geldt ook voor onderzoeken die de methodes van mondelinge geschiedenis en de methode van comparatief onderzoek gebruiken.

Onderwerpen

Epuratie en bestraffing na WO II

- Administratieve sanctionering (epuratie/zuivering) na WO II van het Belgische overheids personeel op basis van de archieven in ARA (binnenlandse zaken, financiën, justitie,...).
- De bestraffing van de secretarissen-generaal na de Tweede Wereldoorlog: casusanalyse van de gerechtelijke dossiers.
- Onderzoekscommissie over de houding van de rijksambtenaren tijdens de bezetting.
- Walter Ganshof van der Meersch als architect van de overheidsrepressie: een biografische aanpak.
- Victor Leemans voor, tijdens en (vooral) na de bezetting: een biografische aanpak.

Historiografie WO II en omgang met het oorlogsverleden in België

- De betekenis van de oorlogsgeschiedenis voor de Heemkundige kringen in Vlaanderen na 1945.
- De impact van de geschiedschrijving over WO II in België (1/ via historische sleutelwerken over WO II in België zoals 'L'An 40' of 'Onverwerkt Verleden' of 2/ de geschiedschrijving rond een thema binnen een periode).
- Analyse van het gebruik van het concept 'verzoening' in Vlaanderen tussen 1989-2002 (in de pers, in politieke debatten, in geschiedschrijving).
- Een analyse van de politiek van de Belgische staat in de creatie van herinnering en geschiedenis in de 20^{ste} eeuw (gecentreerd op een bepaald thema of een periode).

Verzet WO II

- Lokale studie van het verzet (al dan niet prosopografisch).
- De katholieken en/of de liberalen en het verzet in Vlaanderen tijdens WO II.

- Biografische studies van Vlaamse verzetsmensen (Katholieken, Liberalen).
- De rol van de verzetsorganisaties in Vlaanderen in de decennia na WO II (eventueel lokaal, Antwerpen bijvoorbeeld).
- De septemberweerstanders: waarheid of fictie? (eventueel gekoppeld aan een lokale studie van straatrepressie na WO II).
- Het voortleven van netwerken van leden van inlichtingsdiensten na WO II (via de dossiers erkenning inlichtingsagenten).

Dr. Jeroen Wijnendaele (Jeroen.Wijnendaele@UGent.be)

Onderzoeksgebied: Politieke en militaire geschiedenis van het Laat-Romeinse Rijk. Eigen voorstellen in dit domein zijn zeker bespreekbaar. Momenteel gaat mijn interesse vooral uit naar:

Mogelijke onderwerpen:

Historische biografie

- Keizers: Constantius I, Constans, Anthemius, Marcianus, Zeno
- Usurpatoren: Magnentius, Magnus Maximus, Basiliscus, Leontius
- Individuele *Magistri militum*: Arbitio, Aspar, Fravitta, Mundus
- Barbaarse *reges*: Theodorik I, Geiserik, Gundobad

Het Laat-Romeinse leger

- De *foederati*
- De *protectores domestici*
- De *bucellarii*

Rome en de barbaren

- Vestiging en ontwikkeling van de *regna* in het westen.
- Barbaarse rekruten in het Laat-Romeinse leger.
- Het 'buitenlands' beleid van keizers tegenover hun 'cliënt'-koningen.

Oorlogsvoering

- De Laat-Romeinse vloot.
- Reguliere versus 'irreguliere' oorlogsvoering.
- Percepties en realiteit van oorlogsverschikkingen (cfr. Kannibalisme).
- Analyse van één bepaalde oorlog, belegering of veldslag (bvb. Slag bij Catalaunische Velden, Vandaalse verovering van Afrika, ...).

Institutionele geschiedenis van het officierenkorps

- De *comes Africae*
- De *comes domesticorum*
- De *magistri militum*

Geweld, boete en straf

- Deserteurs
- De bagauden
- Executies

Verdere uitdieping en toelichting bij de onderwerpen kan uiteraard besproken worden.

Onderzoeksgebied: de Griekse stad in het Romeinse Rijk; antieke stad in comparatief perspectief; economische en sociale geschiedenis van de Romeinse keizertijd; Griekse en Romeinse politieke instituties en ideologie.

Mogelijke onderwerpen:

Thema 1: De antieke stad (in comparatief perspectief).

- Antieke en moderne theorieën over de antieke stad: Plato, Aristoteles, Cicero vs. Fustel de Coulanges, Max Weber, Karl Polanyi, Moses Finley...
- Vergelijkende analyse (op aspecten) van de Grieks-Romeinse stad en steden in premodern China/Islamitische wereld/Middeleeuws en Vroegmodern Europa...
- (Over)leven in de antieke stad: demografie, ziekteregime, sanitaire situatie...
- Migratie naar steden in de Romeinse wereld.
- Stedelijke arbeidsmarkten.
- De stedelijke bouwsector in het Romeinse Rijk.

Thema 2: Publieke weldoeners in de Oudheid: het euergetisme

- Het systeem van de liturgieën in Klassiek Athene: democratische weldoenerij?
- Locale elites: stedelijke weldoeners in de Hellenistische periode of de Romeinse keizertijd.
- Koninklijk weldoen: Hellenistische monarchen als euergeten.
- Romeinse keizers als weldoeners.
- Pagane en christelijke weldoeners in de Oudheid: euergetisme en christelijke charitas vergeleken.
- *Liberalitas*: publieke generositeit in de Romeinse Republiek.
- Gastvriendschap en euergetisme: een structureel verband?
- Publieke weldoeners in comparatief perspectief: weldoen in de Oudheid en in de Europese ME en vroegmoderne periode/Islamitische wereld/premodern China...
- Euergetisme en patronage: van hetzelfde laken een pak?
- Euergetisme en liturgie: spontaan vs. verplicht?
- Ruraal euergetisme: weldoeners in dorpen en rurale gemeenschappen.
- Fundaties: 'eeuwigduurende generositeit'.
- Weldoeners en stedelijke verenigingen (collegia).
- Laat-antiek euergetisme.

Thema 3: Democratie/ volksinvloed in de antieke stadstaat

- De Griekse polis: een 'stateless society'?
- De Atheense democratie: (status quaestionis)-thesis over een aspect van de politieke praktijk van, of het denken over, democratie in Klassiek Athene.
- Oligarchie/ideeën over oligarchie in de Griekse poliswereld.
- Volksvergaderingen in de Romeinse Republiek: (status quaestionis)-thesis over een aspect van het functioneren van (een van de) Romeinse volksvergaderingen.
- Hellenistische democratie: feit of fictie?
- Solon: voorloper of stichter van de Atheense democratie?
- Kleisthenes: revolutie in Athene?
- De volksvergadering in archaisch en klassiek Sparta.
- Patriciërs vs. plebejers in de Vroege en Midden Republiek (de Standenstrijd).
- Magistraatsverkiezingen in de steden van Italië en/of het westen in de Romeinse Keizertijd.

- Populus: volksvergaderingen in de steden van het westelijke Romeinse Rijk.
- De politieke rol van verenigingen (collegia).

Thema 4: Griekse steden en de stadscultuur in het Hellenistische en Romeinse oosten

Let op: voor de meeste onderwerpen van dit thema is enige kennis van het Oudgrieks aanbevolen, vooral omdat veel van het bronnenmateriaal bestaat uit Griekstalige inscripties. Een groeiend aantal van deze teksten is ook in (edities met) vertaling beschikbaar, maar niet alle. Er wordt uiteraard rekening gehouden met beperkte aanvangscompetenties.

- Het functioneren van provinciale stedenbonden (*koina*).
- Provinciale stedelijke elites en hun relatie met Rome, gezantschappen.
- De keizercultus.
- Stedelijke festivals.
- De stedelijke graanvoorziening.
- Publieke gebouwen en het 'stedelijk landschap'.
- De functie van het gymnasium in het stedelijk leven.
- Politiek in de steden: de rol van volksvergaderingen.
- Politiek in de steden: stadsmagistraten.
- Politiek in de steden: stadsraden.
- Stedelijke elites in het Romeinse oosten: representatie en 'self-fashioning' (standbeelden, ere-inscripties, literaire teksten).
- Griekse ere-inscripties: een discours analyse.
- Handelaars en/of ambachten in de steden van het Romeinse oosten (een sector naar keuze).
- Stadsfinanciën.
- Olijfolie: productie, handel en consumptie in en rond de Griekse stad in het Hellenistische en Romeinse oosten.
- Athene in de Romeinse tijd: een aspect van het sociale, politieke of economische leven.
- Economie en maatschappij van Romeins Ephesos: een aspect naar keuze.
- Romeins Aphrodisias.
- Romeinse/Italiaans *negotiatores* in Klein-Azië.

Op verzoek kan meer uitgebreide toelichting bij de onderwerpen worden gegeven. Andere onderwerpen zijn uiteraard mogelijk, in overleg.